

**ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗРЫН ХАРЬЯА
ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

**ХОВД АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН 2020 ОНЫ САНХҮҮГИЙН
НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН**

АУДИТЫН КОД:ХОА-2021/01/СТА-ТЕЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Ховд хот 2021 он

Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газрын захирал бөгөөд

Тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар

Утас: 99047408 Цахим хаяг: Boldbaatarkhu@audit.gov.mn

Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн

Утас:99013699 Цахим хаяг:tsetsegsurena@audit.gov.mn

Ахлах аудитор Д.Нарантуул

Утас: 99019800 Цахим хаяг: Narantuuld@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Д.Мөнхтулга

Утас:99031809 Цахим хаяг: Munkhtulga.d@audit.gov.mn

Аудитор: Д.Эрдэнэцэцэг

Утас:7043-2545 Цахим хаяг:Erdenetsestegd@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дээрх хаягаар авна уу.

1. Агуулга	
1. Аудитын гэрчилгээ	1
2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан	3
2.1. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан	3
2.2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан.....	6
2.3. Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	9
2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	12
2.5 Аудит хийсэн нэгтгэсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	13
2.6. Аулит хийсэн нэгтгэсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан.....	15
3. Аудитын тайлан	17
3.1 Оршил	17
3.2 Аудит хийх үндэслэл, зорилго, талуудын хүлээх үүзэг хариуцлага	17
3.3 Аудитын явцад мөрдсөн бодлого, журам, арга зүй, шалгуур үзүүлэлт	17
3.4 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаахууль эрх зүйн орчин	17
3.5 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, үйл ажиллагаа болон дотоод хяналттай холбоотой хүчин зүйлсийн үнэлгээ	18
3.6 Төлөвлөлтийн шатанд тодорхойлсон эрсдэл, түүнийг үнэлсэн байдал	19
3.7 Материаллаг байдлын суурь сонгосон үндэслэл, тайлбар	19
3.8.1 Мөнгөн хөрөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	19
3.8.2. Авлага.....	21
3.8.3. Урьдчилгаа.....	22
3.8.4. Бараа материал.....	23
3.8.5. Үндсэн хөрөнгө.....	24
3.8.6. Өр төлбөр.....	23
3.8.7 Засгийн газрын хувь оролцоо	27
3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн	27
3.10 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал	29
3.11 Шилэн дансны мэдээлэл.....	29
3.12 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар тодорүүлга	29
3.13 Дүгнэлтийн хэлбэр, үндэслэл	31
3.14 Аудитын зөвлөмж	32
4.Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт.....	33

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	<i>Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын Стандарт</i>
АОУС	<i>Аудитын Олон Улсын Стандарт</i>
УСНББОУС	<i>Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт</i>
ТТЗ	<i>Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч</i>
ТШЗ	<i>Төсвийн шууд захирагч</i>
ТЕЗ	<i>Төсвийн ерөнхийлөн захирагч</i>
ТБОНӨХБАУХАТ	<i>Төрийн болон орон нутгийн өмч хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай</i>
ЗДТГ	<i>Засаг даргын дамгын газар</i>
ЭМТ	<i>Эрүүл мэндийн төв</i>
ОНӨААТҮГ	<i>Орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоотой үйлдвэрийн газар</i>
ОБГ	<i>Онцгой байдлын газар</i>
УТХО	<i>Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт</i>
ХХК	<i>Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани</i>
СХС	<i>Сум хөгжүүлэх сан</i>
ОНХС	<i>Орон нутгийн хөгжлийн сан</i>
ААН	<i>Аж ахуйн нэгж</i>
ИТХ	<i>Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал</i>
СТА	<i>Санхүүгийн тайлангийн аудит</i>
ОНӨҮГ	<i>Орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар</i>

2. ТӨРИЙН АУДИТЫН САНАЛ, ДҮГНЭЛТ

**ХОВД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**
84000 Цэцэгбаяр Сэг, Жаргалант сум, Ховд
Утас: 975-70433061, Факс: 975-70433061
E-mail: khovd@audit.gov.mn

**ХОВД АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА
Б.ДҮГЭРЖАВ ТАНАА**

2021.04.20 № 2/190
таниаг _____-ны № _____-т

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.4-д заасны дагуу Ховд аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Ховд аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Бусад мэдээлэл нь аймаг хөгжүүлэх үндсэн чиглэл, засаг даргын мөрийн хөтөлбөрийн хэрэгжилт, төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмж зэрэг санхүүгийн ба санхүүгийн бус мэдээллийг агуулсан байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан журам, зөврийн дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэж болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Х.БОЛДБААТАР

3. 2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

2.1 АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	26,585,600.09	28,346,404.23
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	9,794,331.19	10,742,235.49
311	Кассанд байгаа бэлэн мөнгө	524.84	427.87
31110	Төгрөг	524.84	427.87
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	9,793,806.35	10,741,807.61
3121	Төгрөг	9,793,806.35	10,741,807.61
31211	Төрийн сангийн харилцах	9,750,050.60	10,710,009.02
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	43,755.75	31,798.59
33	АВЛАГА	9,277,960.49	9,275,194.81
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	135,667.25	96,851.04
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	35,420.96	150,930.96
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	2,340.97	212,365.26
33400	Зээлийн хүүгийн авлага	84,142.84	98,051.31
33401	Дансны авлага /ТӨҮГ/	320,579.04	267,535.71
33402	Татвар, НДШ – ийн авлага /ТӨҮГ/	3,186.11	640.87
335	Бусад авлага	3,887,429.66	3,587,065.78
3351	Байгууллагаас авах авлага	3,606,215.38	3,277,969.09
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	281,214.28	309,096.70
336	Зээлийн авлага	4,809,193.65	4,861,753.87
3361	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага	4,809,193.65	4,861,753.87
33612	Хувь хүмүүст олгосон зээл	4,353,884.75	4,406,444.97
33615	Хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгжид олгосон зээл	455,308.90	455,308.90
34	УРЬДЧИЛГАА	2,460,490.44	2,118,486.74
34300	Тусгай зориулалтын сан	608,585.56	597,038.56
34600	Урьдчилж гарсан зардал	1,392,550.37	1,399,461.94
3471	Урьдчилгаа тооцоо	459,354.51	121,986.24
34711	Бараа материал бэлтгэх урьдчилгаа	1,779.95	1,779.95
34712	Үндсэн хөрөнгө бэлтгэх урьдчилгаа	434,477.26	109,880.59
34713	Цалингийн урьдчилгаа	23,097.30	10,325.70
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	4,962,702.23	5,974,241.32
351	Түүхий эд материал	571,045.55	962,836.85
35110	Тусгай зориулалттай материал	434,886.31	629,919.40
35130	Эм боох материал	136,159.25	332,917.45
35300	Бэлэн бүтээгдэхүүн	102,964.57	114,850.30
354	Хангамжийн материал	3,973,758.13	4,569,953.10
35410	Бичиг хэргийн материал	103,863.60	111,276.93
35420	Аж ахуйн материал	1,139,618.46	1,296,294.02
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	143,942.66	198,368.10
35440	Түлш, шатах тослох материал	157,940.07	168,656.49

Ховд аймгийн ТЭЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

35450	Барилгын засварын материал	36,968.92	86,290.32
35460	Хүнсний материал	303,111.56	303,315.28
35470	Бусад хангамжийн материал	2,088,312.85	2,405,751.96
35500	Биологийн хөрөнгө	4,364.10	3,940.10
35600	Мал амьтад	310,569.88	322,660.97
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	90,115.74	236,245.87
36100	Барааны нөөц	7,919.95	170,388.47
36300	Тэжээлийн нөөц	82,195.79	65,857.40
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	169,307,879.20	195,596,657.71
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	169,307,879.20	195,596,657.71
392	Биет хөрөнгө	154,875,350.90	181,157,136.48
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	150,355,856.74	175,162,555.76
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(18,354,398.54)	(25,495,060.46)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	5,945,164.18	6,154,197.50
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(3,490,759.32)	(3,755,576.12)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	17,768,643.13	19,829,012.93
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(13,645,576.79)	(14,701,650.96)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	8,007,144.71	9354516.533
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(4,839,649.23)	(5,380,913.86)
39209	Зам, гүүрний байгууламж	5,080,686.73	11,551,030.89
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(3,148,378.60)	(3,335,194.21)
39211	Батлан хамгаалах, цэргийн зориулалттай тоног төхөөрөмж	3,889.70	12,189.70
39212	Хуримтлагдсан элэгдэл	(93.60)	(1,232.13)
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	1,404,302.04	1438352.74
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	9,692,027.13	10642580.59
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(2,730,639.44)	(3,358,779.42)
39216	Дуусаагүй барилга, байгууламж	1,441,115.07	1,565,472.22
39217	Ном	1,386,016.99	1,475,634.77
393	Биет бус хөрөнгө	14,353,730.54	14,353,723.46
39301	Программ хангамж	188,328.82	199,060.32
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(140,482.77)	(150,720.43)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	14,335,778.05	14,335,778.05
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	(29,893.57)	(30,394.48)
394	Бусад хөрөнгө /ТӨҮГ/	78,797.77	85,797.77
39405	Бусад эргэлтийн бус хөрөнгө /ТӨҮГ/	78,797.77	85,797.77
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	195,893,479.29	223,943,061.94
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	4,956,463.93	5,680,616.89
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	4,013,120.12	4,737,273.08
413	Өглөг	1,448,509.12	1,196,938.82
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	77,240.51	73,523.57
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	43,002.07	23,941.49
41340	Хөрөнгө бэлтгэхтэй холбогдсон өглөг	320.00	17,927.80
41350	Зээлийн хүүгийн өглөг	108.95	

Ховд аймгийн ТЕЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

4136	Бусад өглөг	1,327,837.59	1,081,545.97
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	793,703.63	772,012.18
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	20,563.39	10,551.82
41363	Татварын өглөг /ТӨҮГ/	140,248.85	26,810.08
41364	НДШ - ийн өглөг /ТӨҮГ/	271.33	
41366	Дансны өглөг /ТӨҮГ/	373,050.41	272,171.90
414	Урьдчилж орсон орлого	2,564,611.00	3,540,334.25
41430	Барьцаа, дэнчингийн урьдчилж орсон орлого	2,564,611.00	3,540,334.25
42	УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	943,343.81	943,343.81
422	Урт хугацаат зээл	943,343.81	943,343.81
4221	Төгрөг	928,343.81	928,343.81
42214	Төрийн өмчит аж ахуйн нэгжүүдийн зээл	928,343.81	928,343.81
42230	Бусад урт хугацаат өр төлбөр /ТӨҮГ/	15,000.00	15,000.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	190,937,015.35	218,262,445.05
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	190,937,015.35	218,262,445.05
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	92,580,848.65	92,705,510.45
51101	Өмч: - төрийн	92,511,705.33	92,697,500.45
51102	- хувийн	8,580.40	5,010.00
51106	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	60,562.92	3,000.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	44,090,545.84	71,371,786.54
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	25,751,889.83	43,978,817.72
51220	Тайлант үеийн үр дүн	18,338,656.00	27,392,968.81
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	54,265,620.86	54,185,148.07
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	195,893,479.29	223,943,061.94

2.2 АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН

2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	118,663,421.95	141,479,526.58
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	11,472,655.27	11,248,304.86
110	Орлогын албан татвар	8,451,421.90	9,300,403.38
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	9,111,394.40	9,889,455.00
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	7,180,374.11	7,770,926.26
110002	Үйл ажиллагааны орлого	220,593.10	280,174.18
110003	Хөрөнгийн орлого	941,839.89	1,038,026.69
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого		4,536.00
110008	Шууд бус орлого	768,587.30	795,791.87
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	(659,972.50)	(589,051.62)
110101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	(659,972.50)	(589,051.62)
113	Хөрөнгийн албан татвар	993,009.58	1,136,861.99
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	417,194.39	464,639.58
113002	Бууны албан татвар	43,253.70	41,652.98
113003	Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар	532,561.49	630,569.42
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	2,028,223.79	811,039.49
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	501,853.26	466,241.56
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	365,277.54	356,758.70

Ховд аймгийн ТЭЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	57,206.91	44,790.63
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	79,368.80	64,692.23
1181	Газрын төлбөр	194,177.45	151,034.86
118101	Газрын төлбөр	194,177.45	151,034.86
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	1,332,193.08	193,663.08
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	695.50	2,063.96
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	1,130,649.34	7,221.50
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	174,162.42	154,217.92
118204	Байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөр	26,685.82	30,159.69
1183	Бусад татвар	-	100.00
118301	Бусад татвар	-	100.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	83,956,339.82	111,228,072.63
120	Нийтлэг татварын бус орлого	28,184,784.43	39,908,721.91
120003	Торгуулийн орлого	944,706.47	833,555.95
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	4,793,335.81	3,658,353.19
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	773,384.97	465,422.04
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	3,253,486.34	2,334,820.37
120009	Бусад орлого	363,123.72	465,476.72
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	403,340.79	392,634.07
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого -Үндсэн хөрөнгө	21,805,604.28	34,216,264.81
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого -Бараа материал	384,055.00	815,976.65
120010	Борлуулалтын орлого (цэвэр) /ТӨҮГ/	2,455,705.41	2,957,418.86
120011	Борлуулалтын өртөг /ТӨҮГ/	2,198,622.54	2,572,847.54
121	Хөрөнгийн орлого	96,858.00	-
121002	Өмч хувьчлалын орлого	96,858.00	-
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	55,674,697.39	71,319,350.73
123001	Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн орлого	40,148,916.30	50,903,597.10
123002	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас шилжүүлсэн орлого	6,536,752.49	9,490,962.93
123003	Улсын төсвөөс орон нутгийн төсөвт олгох санхүүгийн дэмжлэг	8,989,028.60	10,924,790.70
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	23,234,426.86	19,003,149.08
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	19,238,683.79	16,688,396.01
131005	Хөрөнгийн санхүүжилт	19,238,683.79	16,688,396.01
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	3,634,683.56	1,754,719.03
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	807,497.29	582,941.25
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилалдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	34,680.00	
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,058,886.13	790,055.33
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	733,620.14	381,722.45
1330	Төсвийн захирагчдаас	15,784.81	4,115.79
133003	Хөрөнгийн	15,784.81	4,115.79
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	345,274.71	555,918.25
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	345,274.71	555,918.25
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	79,851,246.99	97,202,164.65
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	79,851,246.99	97,202,164.65
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	77,867,032.80	92,473,062.09
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	38,342,397.18	46,456,808.53
210101	Үндсэн цалин	29,935,334.72	35,451,525.66
210102	Нэмэгдэл	5,516,299.88	7,908,528.43
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	143,760.16	311,662.40
210104	Урамшуулал	1,840,120.31	2,166,723.81
210105	Гэрээт ажлын хөлс	906,882.11	618,368.23
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	4,822,825.27	5,838,959.32

Ховд аймгийн ТЭЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

210201	Тэтгэврийн даатгал	3,481,068.13	4,180,408.59
210202	Тэтгэмжийн даатгал	338,739.65	431,817.73
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	270,043.03	337,773.49
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	67,602.82	85,150.30
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	665,371.63	803,809.20
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	5,383,084.74	6,071,970.96
210301	Гэрэл, цахилгаан	537,324.37	517,877.08
210302	Түлш, халаалт	4,364,313.09	4,957,405.23
210303	Цэвэр, бохир ус	475,247.28	571,188.65
210304	Байрны түрээс	6,200.00	25,500.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	8,364,192.35	10,188,188.53
210401	Бичиг хэрэг	243,617.16	256,829.40
210402	Тээвэр, шатахуун	870,595.12	857,061.87
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	145,427.09	141,684.86
210404	Ном, хэвлэл	45,250.93	23,318.27
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	33,266.53	33,589.57
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	185,483.68	212,701.12
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	92,761.89	161,642.18
210408	Бараа материал акталсны зардал	23,859.33	56,397.59
210409	Бараа материал шилжүүлсний зардал	6,723,930.61	8,444,963.67
2105	Нормативт зардал	3,082,167.49	3,831,093.97
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	462,328.54	515,472.57
210502	Хоол, хүнс	2,513,521.68	3,182,232.30
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	106,317.27	133,389.11
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	454,400.27	336,960.91
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	24,651.26	24,667.08
210602	Тавилга		760.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	3,779.41	2,727.15
210604	Урсгал засвар	425,969.60	308,806.68
2107	Томилолт, зочны зардал	304,887.87	138,228.38
210701	Гадаад албан томилолт		607.10
210702	Дотоод албан томилолт	303,733.87	137,152.98
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	1,154.00	468.30
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	3,704,579.50	2,344,735.16
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	3,493,477.41	2,256,251.79
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	38,772.36	38,202.24
210803	Даатгалын үйлчилгээ	7,448.40	9,563.12
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	6,687.91	7,120.86
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	1,536.79	1,095.21
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	24,869.16	11,271.76
210807	Газрын төлбөр	2,823.79	3,199.03
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	12,897.41	6,664.96
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх		69.20
210810	Борлуулалт, маркетингийн зардал /ТӨҮГ/	115,651.27	11,185.00
210813	Бусад зардал /ТӨҮГ/	415.00	112.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	13,408,498.15	17,266,116.33
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,124,978.59	6,270,423.75
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	453,660.09	326,268.85
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	9,829,859.47	10,669,423.72
212	ТАТААС	583,036.80	522,225.45
2121	Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас	-	55,320.00
212101	Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас		55,320.00
2122	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	583,036.80	466,905.45
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	583,036.80	466,905.45
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,401,177.39	4,206,877.11

Ховд аймгийн ТЕЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,242,369.20	1,338,238.30
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж		255.94
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	96,070.67	105,930.83
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал		6,737.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	844,451.13	478,226.41
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	215,178.47	571,512.10
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	86,668.93	175,576.02
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	85,185.11	178,368.88
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	81,279.12	178,368.88
213305	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг Нэмэлт данс	3,905.99	
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	73,623.08	2,690,269.93
213501	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	30,846.71	37,345.14
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	42,776.37	2,652,924.80
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	38,812,174.96	44,277,361.93
145	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН	-	514.20
145002	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны олз		514.20
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	20,473,518.96	16,884,907.31
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	659,164.98	171,552.33
225002	Найдваргүй авлагын алдагдал	6,550.39	330.76
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	19,807,803.59	16,713,024.22
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	(20,473,518.96)	(16,884,393.11)
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	18,338,656.00	27,392,968.82

2.3 АУДИТ ХИЙСЭН НЭГТГЭСЭН МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	101,219,645.10	110,216,691.69
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	11,472,655.27	11,248,304.86
110	Орлогын албан татвар	8,451,421.90	9,300,403.38
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	9,111,394.40	9,889,455.00
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	7,180,374.11	7,770,926.26
110002	Үйл ажиллагааны орлого	220,593.10	280,174.18
110003	Хөрөнгийн орлого	941,839.89	1,038,026.69
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого		4,536.00
110008	Шууд бус орлого	768,587.30	795,791.87
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-659972.50	-589051.62
110101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	(659,972.50)	(589,051.62)
113	Хөрөнгийн албан татвар	993,009.58	1,136,861.99
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	417,194.39	464,639.58
113002	Бууны албан татвар	43,253.70	41,652.98
113003	Авто тээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар	532,561.49	630,569.42
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	2,028,223.79	811,039.49
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	501,853.26	466,241.56
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	365,277.54	356,758.70
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	57,206.91	44,790.63
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	79,368.80	64,692.23
1181	Газрын төлбөр	194177.45	151,034.86
118101	Газрын төлбөр	194,177.45	151,034.86
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	1,332,193.08	193,663.08

Ховд аймгийн ТЕЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	695.50	2,063.96
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	1,130,649.34	7,221.50
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	174,162.42	154,217.92
118204	Байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөр	26,685.82	30,159.69
1183	Бусад татвар	0.00	100.00
118301	Бусад татвар		100.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	66,576,977.63	79,888,591.17
120	Нийтлэг татварын бус орлого	10,805,422.24	8,569,240.44
120003	Торгуулийн орлого	944,637.05	833,555.95
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	7,359,162.67	4,725,396.62
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,170,121.72	308,931.11
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	5,599,439.07	3,950,088.79
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	226,478.16	
120009	Бусад орлого	363,123.72	466,376.72
120013	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого /ТӨҮГ/	2,479,914.04	3,010,272.72
120015	Даатгалын нөхвөрөөс хүлээн авсан мөнгө /ТӨҮГ/	21,708.49	15.15
121	Хөрөнгийн орлого	96,858.00	-
121002	Өмч хувьчлалын орлого	96,858.00	
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	55,674,697.39	71,319,350.73
123001	Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн орлого	40,148,916.30	50,903,597.10
123002	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас шилжүүлсэн орлого	6,536,752.49	9,490,962.93
123003	Улсын төсвөөс орон нутгийн төсөвт олгох санхүүгийн дэмжлэг	8,989,028.60	10,924,790.70
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	23,170,012.21	19,079,795.66
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	19,238,683.79	16,688,396.01
131005	Хөрөнгийн санхүүжилт	19,238,683.79	16,688,396.01
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	3,586,040.03	1,835,481.40
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	803,716.79	597,619.94
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	34,680.00	
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,018,755.00	787,248.93
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	728,888.24	450,612.52
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	345,288.39	555,918.25
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	345,288.39	555,918.25
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	66,571,885.40	81,547,446.24
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	66,571,885.40	81,547,446.24
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	64,442,407.89	76,775,017.47
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	38,976,184.66	46,944,923.96
210101	Үндсэн цалин	27,133,181.93	30,761,523.14
210102	Нэмэгдэл	7,524,187.26	11,613,732.53
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	165,416.30	331,557.94
210104	Урамшуулал	2,036,000.24	2,558,056.09
210105	Гэрээт ажлын хөлс	1,558,180.58	1,001,037.46
210106	Ажиллагчдад төлсөн /ТӨҮГ/	559,218.35	679,016.81
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	4,952,428.12	6,229,833.10
210201	Тэтгэврийн даатгал	3,273,938.92	4,287,844.86
210202	Тэтгэмжийн даатгал	380,684.55	444,467.41
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	304,662.37	354,452.72
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	76,105.75	89,374.30
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	760,608.35	882,667.23
210206	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн /ТӨҮГ/	156,428.19	171,026.59
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	5,773,779.90	6,737,783.95
210301	Гэрэл, цахилгаан	583,637.59	586,376.58

Ховд аймгийн ТЭЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

210302	Түлш, халаалт	4,381,488.24	5,077,658.55
210303	Цэвэр, бохир ус	491,331.80	595,308.83
210304	Байрны түрээс	5,000.00	5,500.00
210305	Ашиглалтын зардалд төлсөн /ТӨҮГ/	312,322.27	472,939.98
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,635,430.35	1,746,562.23
210401	Бичиг хэрэг	174,369.16	179,439.26
210402	Тээвэр, шатахуун	937,474.71	867,571.24
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	150,935.00	153,408.26
210404	Ном, хэвлэл	52,607.81	29,360.48
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	44,268.80	44,547.15
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	87,112.26	92,484.43
210409	Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн /ТӨҮГ/		650.00
210410	Бараа материал худалдан авахад төлсөн /ТӨҮГ/	188,662.62	379,101.40
2105	Нормативт зардал	3,177,629.15	4,118,997.48
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	436,371.62	711,870.62
210502	Хоол, хүнс	2,603,777.41	3,232,708.94
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	137,480.13	174,417.92
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	441,194.24	378,896.57
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	54,117.94	48,086.90
210602	Тавилга	-	6,445.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	6,101.00	5,311.00
210604	Урсгал засвар	380,975.30	319,053.67
2107	Томилолт, зочны зардал	310,734.91	145,726.86
210702	Дотоод албан томилолт	310,734.91	145,026.86
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах		700.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	4,573,345.18	3,227,727.12
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	3,837,324.28	2,465,559.56
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	25,300.20	39,679.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	5,637.40	8,525.50
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	7,643.00	7,755.59
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	1,099.50	1,276.88
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	25,869.00	16,335.22
210807	Газрын төлбөр	3,062.80	3,665.59
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	11,640.84	22,593.80
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	-	69.20
210816	Татварын байгууллагад төлсөн /ТӨҮГ/	250,744.05	337,120.13
210817	Даатгалын төлбөрт төлсөн /ТӨҮГ/	9,002.91	2,621.54
210818	Бусад мөнгөн зарлага /ТӨҮГ/	396,021.19	322,525.11
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,601,681.38	7,244,566.20
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,035,998.57	6,864,322.69
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	565,682.81	380,243.51
212	ТАТААС	573,621.80	522,225.45
2121	Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас	0.00	55320.00
212101	Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас		55,320.00
2122	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	573621.80	466905.45
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	573,621.80	466,905.45
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,555,855.71	4,250,203.32
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,394,706.55	1,381,564.51
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	-	114.79
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	241,418.09	105,930.83
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	2,920.75	5,840.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	858,834.97	492,471.84
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	198,161.40	611,512.10
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	93,371.34	165,694.95

2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	87526.08	178,368.88
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	81,279.12	178,368.88
213305	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг Нэмэлт санхүүжилт	6,246.96	
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	73,623.08	2,690,269.93
213501	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	30,846.71	37,345.14
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	42,776.37	2,652,924.80
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	34,647,759.70	28,669,245.45
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	27,751,670.71	27,082,883.56
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	27,751,670.71	27082883.56
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	27,751,670.71	27,082,883.56
220001	Барилга байгууламж	20,443,824.09	17,783,052.97
221001	Их засвар	2,387,896.49	4,151,062.97
222001	Тоног төхөөрөмж	1,499,982.88	1,607,595.35
223001	Бусад хөрөнгө	1,901,999.87	2,651,349.77
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	1,517,967.38	889,822.50
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	(27,751,670.71)	(27,082,883.56)
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	1,159,326.34	638,457.60
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	1,159,326.34	638,457.60
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	(1,159,326.34)	(638,457.60)
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	5,736,762.65	947,904.30
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	4,057,568.54	9,794,331.19
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	9,794,331.19	10,742,235.49

2.4 АУДИТ ХИЙСЭН НЭГТГЭСЭН ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	92,035,492.89	54,329,972.39	25,367,276.71	171,732,741.99
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	192,798.83	46,436.29	384,613.13	623,848.24
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	92,228,291.72	54,376,408.68	25,751,889.83	172,356,590.24
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт		-110,787.82		-110,787.82
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	352,556.93			352,556.93
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				0.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн			18,338,656.00	18,338,656.00
C08	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	92,580,848.65	54,265,620.86	44,090,545.84	190,937,015.35
D01	2020 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	92,580,848.65	54,265,620.86	44,090,545.84	190,937,015.35
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			-111,728.12	-111,728.12
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	92,580,848.65	54,265,620.86	43,978,817.72	190,825,287.24
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	0.00	-80,472.79	0.00	-80,472.79
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	124,661.79	0.00	0.00	124,661.79

D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00	0.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	0.00	0.00	0.00	0.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	27,392,968.81	27,392,968.81
D09	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	92,705,510.45	54,185,148.07	71,371,786.54	218,262,445.05

2.5 АУДИТ ХИЙСЭН ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	91,551,251.70	84,128,001.36
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	75,316,267.60	71,774,930.60
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	73,054,565.70	69,876,666.64
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	46,488,073.70	45,932,864.65
210101	Үндсэн цалин	30,902,914.00	30,560,038.72
210102	Нэмэгдэл	11,857,921.80	11,609,493.21
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	302,955.10	331,557.94
210104	Урамшуулал	2,537,266.30	2,558,056.09
210105	Гэрээт ажлын хөлс	887,016.50	873,718.71
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	6,286,347.40	6,010,566.49
210201	Тэтгэврийн даатгал	4,426,453.00	4,242,072.06
210202	Тэтгэмжийн даатгал	464,976.50	443,932.68
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	371,978.10	353,787.42
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	92,995.20	88,516.11
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	929,944.60	882,258.22
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	6,445,357.40	6,194,906.10
210301	Гэрэл, цахилгаан	593,753.50	559,072.03
210302	Түлш, халаалт	5,233,208.00	5,032,472.94
210303	Цэвэр, бохир ус	613,395.90	597,861.13
210304	Байрны түрээс	5,000.00	5,500.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,287,851.3	1,272,525.41
210401	Бичиг хэрэг	175,332.00	175,130.56
210402	Тээвэр, шатахуун	803,104.00	793,117.72
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	154,583.70	151,796.95
210404	Ном, хэвлэл	32,595.50	31,525.89
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	44,799.50	44,347.15
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	77,436.60	76,607.13
2105	Нормативт зардал	5,545,556.6	4,007,816.3
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	603,631.50	595,295.01
210502	Хоол, хүнс	4,752,615.50	3,232,474.37
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	189,309.60	180,046.92
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	294,172.2	257,076.7
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	80,541.80	79,546.20
210602	Тавилга	2,480.00	2,480.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	6,145.50	5,311.00
210604	Урсгал засвар	205,004.90	169,739.47
2107	Томилолт, зочны зардал	166,246.0	116,361.5
210702	Дотоод албан томилолт	164,746.00	115,661.48
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	1,500.0	700.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,949,380.2	1,803,128.3

Ховд аймгийн ТЕЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,861,999.60	1,719,648.71
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	39,002.70	38,805.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	8,960.90	8,341.20
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	8,556.00	7,697.89
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	1,401.30	1,256.88
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	16,651.70	16,335.22
210807	Газрын төлбөр	4,937.90	3,665.59
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	7,800.10	7,308.66
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	70.00	69.20
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,591,580.9	4,281,421.2
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,236,660.80	3,989,369.89
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	354,920.10	292,051.30
212	ТАТААС	606,558.7	522,225.5
2121	Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас	55,320.0	55,320.0
212101	Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас	55,320.00	55,320.00
2122	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	551,238.7	466,905.5
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	551,238.70	466,905.45
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,655,143.2	1,376,038.5
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,655,143.2	1,376,038.5
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	154,880.90	105,930.83
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	2,240.00	2,240.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	720,245.20	492,471.84
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	611,612.10	611,512.10
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	166,165.00	163,883.75
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	15,009,777.7	11,714,613.2
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	15,009,777.7	11,714,613.2
220001	Барилга байгууламж	5,663,988.30	4,302,956.23
221001	Их засвар	4,389,404.70	3,034,408.98
222001	Тоног төхөөрөмж	2,441,251.70	2,020,939.67
223001	Бусад хөрөнгө	2,515,133.00	2,356,308.28
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	1,225,206.4	638,457.6
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	1,225,206.40	638,457.60
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	91,551,251.7	84,720,444.1
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	50,903,597.1	48,250,672.3
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	50,903,597.10	48,250,672.30
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	35,143,830.3	33,522,723.1
132001	Орон нутгийн төсвөөс	25,440,642.40	24,031,760.17
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	9,703,187.90	9,490,962.93
1340	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	438,658.3	423,516.0
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	438,658.30	423,515.97
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	5,065,166.0	2,523,532.7
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	238,602.50	139,724.88
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	3,575,652.70	2,383,807.86
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	1,250,910.80	
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	1,905,494.60
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	2,497,937.35
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ		
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	153	153
610001	Төсвийн байгууллага	140	140
610002	Төсвөөс гадуур байгууллага	13	13
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	3,959	3,957
620001	Удирдах ажилтан	266	266
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	2,366	2,368
620003	Үйлчлэх ажилтан	1,017	1,018
620004	Гэрээт ажилтан	310	305
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)	26,819	26,783
630	ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАГЧИД	20,859	20,855

630001	Төрийн өмчит ЕБС	20,817	20,813
630002	Хувийн ЕБС	42	42
631	СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГА	5,960	5,928
631001	Төрийн өмчит СӨБ байгууллага	5,381	5,349
631002	Хувийн өмчит СӨБ байгууллага	579	579
64	ЭМЧЛҮҮЛЭГСЭДИЙН ТОО	-	31,422
640001	Улсын эмнэлгээр хэвтэн эмчлүүлэгсдийн тоо		4,484
640002	Улсын эмнэлгийн амбулатороор эмчлүүлэгсдийн тоо		26,938
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	3,959	3,957
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	305	308
650002	Төрийн тусгай албан хаагч (ТТ)	4	4
650004	СӨБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	1,697	1,699
650006	Соёл урлагийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)	167	168
650008	Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮЭМ)	255	266
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	1,215	1,209
650010	Гэрээт ажилтан	169	156
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	147	147

2.6 АУДИТ ХИЙСЭН НЭМЭЛТ САНХҮҮЖИЛТИЙН ТАЙЛАН

2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	6,552,675.14	6,836,008.72
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	5,376,506.08	4,948,694.54
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	4,464,666.25	4,361,148.01
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	204,713.76	120,431.45
210101	Үндсэн цалин	54,059.10	34,511.70
210102	Нэмэгдэл	118,037.90	4,239.32
210105	Гэрээт ажлын хөлс	32,616.76	81,680.43
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	13,172.26	9,685.37
210201	Тэтгэврийн даатгал	13,172.26	9,685.37
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	6,678.59	596.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,647.18	175.83
210302	Түлш, халаалт	5,031.40	420.17
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	97,749.69	58,478.53
210401	Бичиг хэрэг	8,567.80	2,724.90
210402	Тээвэр, шатахуун	30,178.44	19,490.73
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	-	281.00
210404	Ном, хэвлэл	36,979.10	7,742.60
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	389.38	
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	21,634.97	28,239.30
2105	Нормативт зардал	17,090.22	117,516.07
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	10,599.49	116,575.62
210502	Хоол, хүнс	1,936.23	940.45
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,554.50	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	219,374.07	192,487.35
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	57,458.20	5,000.00
210602	Тавилга	-	3,965.00
210604	Урсгал засвар	161,915.87	183,522.35
2107	Томилолт, зочны зардал	27,772.30	29,091.38
210702	Дотоод албан томилолт	27,772.30	29,091.38

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,166,399.27	857,592.57
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,161,930.56	843,331.81
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	103.70	
210803	Даатгалын үйлчилгээ	-	184.30
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	-	57.70
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	-	20.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	4,365.00	
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	-	13,998.76
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,711,716.10	2,975,269.30
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,367,230.01	2,867,681.28
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	344,486.10	107,588.02
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	911,839.82	587,546.53
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	902,494.82	-
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	9,345.00	4,778.99
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	-	114.79
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	600.00	3,600.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	2,493.00	
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	6,252.00	1,064.20
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	902,494.82	582,767.54
213303	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,338.00	
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	37,662.32	52,428.06
213305	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	863,494.50	530,339.48
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	1,176,169.06	1,887,314.19
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	1,176,169.06	1,887,314.19
220001	Барилга байгууламж	62,588.50	315,404.48
221001	Их засвар	82,069.53	104,111.90
222001	Тоног төхөөрөмж	63,759.02	140,903.41
223001	Бусад хөрөнгө	258,346.50	1,044,374.25
225001	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	709,405.51	282,520.15
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	6,549,622.94	6,836,008.73
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	6,549,622.94	6,836,008.73
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	820,091.79	646,819.94
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилалдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,274,054.81	4,224,719.18
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,681,529.00	880,199.55
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	773,947.33	1,084,270.05
131106	Төсвийн урамшуулал		-
IV	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	(3,052.20)	0.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	3,052.20	
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		-

4. 3. АУДИТЫН ТАЙЛАН

3.1. Оршил

Ховд аймгийн ТЕЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүн, дүгнэлтийг Ховд аймгийн Засаг дарга, төсвийн ерөнхийлөн захирагч, Б.Дүгэржав танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц залруулаагүй материаллаг болон материаллаг бус алдаа зөрчил зэрэг аудитын үр дүнгийн талаарх тайлбар, тодруулга, аудитын санал дүгнэлтийн хэлбэр, түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитын дүнд үндэслэсэн мөнгөн хөрөнгө, авлага, бараа материал, үндсэн хөрөнгө, өр төлбөр данстай холбоотой зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

3.2. Аудит хийх үндэслэл, зорилго, талуудын хүлээх үүрэг, хариуцлага

Бид Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.4-т заасны дагуу Ховд аймгийн ТЕЗ-ийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болгосон санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Ховд аймгийн ТЕЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон УСНББОУС, НББОУС, СТОУС, түүнд нийцүүлэн гаргасан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, заавар, журмын дагуу үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь энэхүү аудитын зорилт байв.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, НББОУС, СТОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв, бодитой бэлтгэх үүрэгтэй.

Харин тухайн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлийг дээрх хууль болон бодлого, журмын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

3.3. Аудитын явцад мөрдсөн бодлого, журам, арга зүй, шалгуур үзүүлэлт

Аудитын явцад АДБОУС, АОУС, нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн бусад зарчимд тулгуурласан төрийн аудитын байгууллагын санхүүгийн тайлангийн аудитын талаарх бодлого, арга зүйг мөрдөж ажиллав.

Дээрх стандарт, зарчимд нийцүүлж Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Төрийн аудитын байгууллагаас санхүүгийн тайланд аудит хийх журам, түүнд тусгасан үе шатны ажлыг гүйцэтгэн, шат шатны чанарын хяналт хийж, холбогдох ажлын баримт материалаар баталгаажуулсан болно.

Аудитыг Нягтлан бодох бүртгэлийн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчмууд, УСНББОУС, Төсвийн тухай хууль болон Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийг гол шалгуур болгож, батлагдсан төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн дагуу хэрэгжүүлэв.

3.4 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүйн орчин

Ховд аймаг нь “Соёлтой төрийн үйлчилгээ-авлига, хүнд сурталгүй аймаг” болох эрхэм зорилгыг дэвшүүлэн олон тулгуурт ногоон эдийн засагт түшиглэсэн, бүс нутгийн үр ашигтай хамтын ажиллагааг эрхэмлэсэн, үйлдвэрлэл, бизнес эрхлэх таатай орчныг бүрдүүлж, хөрөнгө оруулалтын бодлогыг хэрэгжүүлэхэд төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн зарчимд тулгуурлан, эдийн засгийн өсөлтийг хангах, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих, ажилгүйдэл, ядуурлыг орон нутгийн түвшинд бууруулах зорилгыг хэрэгжүүлэн ажилласан байна.

Ховд аймгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийн бодлого, нийгмийн хөгжлийн бодлого, байгаль орчин, ногоон хөгжил, аялал жуулчлалын бодлого, ил тод, нээлттэй засаглалын бодлогоор ангилан зорилтуудаа тодорхойлон үйл ажиллагааны чиглэл мөрийн хөтөлбөрөө хэрэгжүүлэхээр ажилласан байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

Монгол улсын хууль:

- Татварын ерөнхий хууль
- Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хууль
- Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хууль
- Нийгмийн даатгалын сангийн 2020 оны төсвийн тухай хууль
- Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2020 оны төсвийн тухай хууль
- Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль

Засгийн газрын тогтоол

- 2020 оны 78 дугаар тогтоол “Бэлэн байдлын зэрэгт шилжүүлсэнтэй холбогдуулан эдийн засгийг дэмжих чиглэлээр авах арга хэмжээний тухай”
- 2020 оны 140 дүгээр тогтоол “Журам батлах тухай”
- 2020 оны 151 дугаар тогтоол “Тогтоолын хавсралтад нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай”
- 2020 оны 163 дугаар тогтоол “Төрийн албаны цалингийн нэгдсэн систем нэвтрүүлэх тухай”
- 2020 оны 168 дугаар тогтоол “Коронавирус халдварын цар тахлын үед төсвийн зохицуулалт хийх зарим арга хэмжээний тухай”
- 2020 оны 184 дүгээр тогтоол “Тогтоолын хавсралтад нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай”
- Засгийн газрын 2019 оны 472 дугаар тогтоолоор “Төрийн албан хаагчийн цалингийн сүлжээ, хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай”
- Засгийн газрын 2020 оны 11 дүгээр сарын 183 тоот “бүх нийтийн бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэнтэй холбогдуулан эдийн засгийг дэмжих чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай”
- Засгийн газрын 2020 оны 1 дүгээр сарын 10 тоот “төрийн болон орон нутгийн өмчийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай”

3.5 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, үйл ажиллагаа болон дотоод хяналттай холбоотой хүчин зүйлсийн үнэлгээ

Бид санхүүгийн тайланд материаллаг алдаа байхгүй гэдгийг нягтлах үүднээс үйлчлүүлэгчийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, үйл ажиллагаа болон дотоод хяналтыг шаардлагатай гэж үзсэн хэмжээгээр дахин хянасан. Энэ нь материаллаг алдаа гарахаас хамгаалах ёстой гол бодлого, хяналтуудыг тодруулах, судлах зорилготой юм.

Ховд аймгийн ТЕЗ нь санхүүгийн үйл ажиллагаандаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нэгдсэн журмаар батлуулж мөрдөөгүй ч батлагдсан хууль, тогтоол журмыг тухай бүр үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлж холбогдох стандарт, журмын дагуу гүйцэтгэж, нэгтгэлд хамрагддаг байгууллагууд бодлогын баримт бичгээ боловсруулан мөрдөж байна.

Ховд аймгийн ТЕЗ-ийн үндсэн үйл ажиллагаа, санхүүгийн дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд дунд гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн шатанд дахин хянахад дотоод хяналт үр нөлөөгүй гэж үзлээ.

Ховд аймгийн Засаг даргын дэргэдэх Санхүүгийн хяналт, аудитын алба нь 2020 онд харьяа орон нутаг дахь 6 сумын 38 төсөвт байгууллага, тусгай сан, аймгийн төвийн 15 төсөвт байгууллага, Сангийн яам, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрлэлийн яамны захиалгаар 2 төсөвт байгууллага нийт 55 байгууллага, тусгай сангийн санхүүгийн үйл ажиллагаанд дотоод аудит хийхээр төлөвлөж гүйцэтгэлээр 5 сумын 32 төсөвт байгууллага, тусгай сан, аймгийн төвийн 17 төсөвт байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд хяналт хийжээ. Дарви сумын төсөвт байгууллага, тусгай сангуудад Ковид-19 цар тахалтай холбоотойгоор хяналт шалгалт хийгдээгүй байна.

Аудитаар 311.5 сая төгрөгийн 254 төлбөрийн акт бичиж 146.8 сая төгрөгийн 5 албан шаардлага өгч, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн чиглэлээр өгсөн зөвлөмжийг бүртгээгүй хэрэгжилтийг хянаагүй байна. 2019 онд Санхүүгийн хяналт аудитын алба нь төсөвт байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэн ажиллахдаа санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийг боловсронгуй болгох, санхүүгийн сахилга хариуцлагыг сайжруулах, эрсдэлийг бууруулах талаар ямар нэгэн зөвлөмжийг бүртгээгүй нь Төсвийн тухай хуулийн 69.1¹ дахь заалттай нийцэхгүй байгаад өмнөх санхүүгийн тайлангийн аудитаар зөвлөмж өгөгдсөн боловч хэрэгжүүлэн ажиллаагүй байна. Мөн аудитын явцад орон нутгийн байгууллагуудын Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг хянахад үр нөлөөтэй үнэн зөв хяналтыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

3.6. Төлөвлөлтийн шатанд тодорхойлсон эрсдэл, түүнийг үнэлсэн байдал

Аудитын явцад Ховд аймгийн ТЕЗ-ийн бэлтгэсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэл нь материаллаг хэмжээний алдаатай илэрхийлэгдээгүй гэсэн үндэслэлтэй нотолгоо олж авахын тулд байгууллагын гадаад дотоод орчин, дотоод хяналтыг судалж, санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлантай холбоотой эрсдэлтэй асуудлыг илрүүлж, үнэлсэн.

Аудитыг төлөвлөх үе шатанд эрсдэлийн үнэлгээний урьдчилсан горим хэрэгжүүлэн 16 эрсдэлтэй асуудал тодорхойлж, эрсдэлийн үнэлгээний дүнд үндэслэн 11 асуудалд нарийвчилсан горим сорил хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж баталгаажуулсан болно.

3.7. Материаллаг байдлын суурь сонгосон үндэслэл, тайлбар

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлын түвшнийг АОУС 320-ын дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт хөрөнгийг сонгов.

Төлөвлөлтийн шатанд материаллаг байдлын түвшнийг нийт орлогын 141480.0 сая төгрөгийн 2 хувь буюу 2829.6 сая төгрөгөөр тогтоов.

Гүйцэтгэлийн үе шатанд төлөвлөлтийн шатанд тогтоосон материаллаг байдлын түвшнийг өөрчлөх шаардлагагүй гэж үзсэн болно.

3.8 Аудит хийгдсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн тодруулга, аудитын дүн

3.8.1 Мөнгөн хөрөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 9794.3 сая, эцсийн үлдэгдэл 10742.2 сая төгрөг болж, 947.9 сая төгрөгөөр буюу 9.6 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт №1. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Касст байгаа бэлэн мөнгө	0.5	0.4	-0.1
Банканд байгаа бэлэн мөнгө	9793.8	10741.8	948
Дүн	9794.3	10742.2	947.9
<i>Үүнээс, байгууллагын төрлөөр</i>			
Төсөвт байгууллага	0		0
Төсөл/ сан	1861.5	2514.6	653.1
Төрийн сан	7888.5	8195.4	306.9
ТӨҮГ болон ОНӨҮГ	44.3	32.2	-12.1
Дүн	9794.3	10742.2	5736.7

¹ Төсвийн ерөнхийлөн захирагч бүр хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, төсвийн хөрөнгө, өр, төлбөр, орлого, зарлага, хөтөлбөр, арга хэмжээ, хөрөнгө оруулалтад санхүүгийн хяналт, шалгалт хийх, үнэлэлт, дүгнэлт, зөвлөмж гаргах, эрсдэлийн удирдлагаар хангахад чиглэсэн дотоод аудитын албыг байгуулж, дотоод аудитор ажиллуулна.

Эх сурвалж: Ховд аймгийн ТЕЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Касст байршиж буй 0.4 сая төгрөг нь ОНӨААТҮГ-ын үлдэгдэл, банканд байршиж буй 10741.8 сая төгрөгийн 2514.6 сая төгрөг нь орон нутгийн тусгай зориулалтын сангийн, 32.2 сая төгрөг нь ОНӨААТҮГ-ын, 8195.4 сая төгрөг нь төрийн сангийн дансанд байршиж байна.

Банканд байгаа мөнгөн хөрөнгө

Банканд байгаа мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 9793.8 сая, эцсийн үлдэгдэл 10741.8 сая төгрөг болж 948.0 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №2 Төрийн сангийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Банканд байгаа мөнгөн хөрөнгө			
Төгрөг			
Төрийн сан	9750	10710	960
Арилжааны банк	43.8	31.8	-12
Нийт дүн	9793.8	10741.8	948

Эх сурвалж: Ховд аймгийн ТЕЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд орон нутгийн төсвийн орлого 110216.7 сая төгрөгөөр бүрдүүлж 81547.4 сая төгрөгийг харьяа байгууллагуудын урсгал санхүүжилтэд, 27082.9 сая төгрөгийг хөрөнгө оруулалтын санхүүжилтэд, 638.5 сая төгрөгийг СХС-гийн зээлийн санхүүжилтэд зарцуулж оны эцэст 10741.8 сая төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй байна.

Аудитын илрүүлэлт:

- Сумдын СХС оны эцэст 235.4 сая төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй, СХС-гийн зээлээс тайлант онд 606.0 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлж, 638.5 сая төгрөгийн зээл олгосон, хугацаа хэтэрсэн 3075.0 сая төгрөгийн зээлийн эргэн төлөлт хангалтгүй, зээлийн эргэц муу,
- Буянт сумын Соёлын төв нь шинэ байр ашиглалтад орсонтой холбоотойгоор 2.3 сая төгрөгийн хандивыг бэлэн мөнгөөр бүрдүүлэн үйл ажиллагаандаа зарцуулсан ч санхүүгийн тайланд тусгаагүй,
- Зэрэг сумын сургууль нь ажлын байрны осол гараагүй байхад хуурамч материал бүрдүүлэн үйлдвэрлэлийн осол тогтоож нэг удаагийн тэтгэмж олгосон гэх иргэдийн мэдээллийг хянахад мэдээлэл нотлогдож, анхан шатны баримтын бүрдэл хангалтгүй, захирамж, тушаал шийдвэргүйгээр хүүхдийн хоолны хэмнэгдсэн зардлаас төсөвт төвлөрүүлээгүй нэг удаагийн тэтгэмжид төсвийн тодотгол хийн 57.8 сая төгрөгийг олгосон,
- Зэрэг сумын сургуулийн ойд зориулан хандивын данс нээж 9.9 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлсэн, зарцуулалтын тайлан гаргаагүй данс бүртгэлд тусгаж тайлагнаагүй, байгууллагууд, ажилчдын өгсөн хандивыг хувь харилцах данс руу шилжүүлж хөрөнгө аваагүй
- Жаргалант сумын сургууль, цэцэрлэгүүд цалингийн хэмнэгдсэн зардлаас 188.4 сая төгрөгийг түлшний хөнгөлөлт, үр дүнгийн урамшуулалд олгохдоо үр дүнг нь үнэлэхгүйгээр хавтгайруулан харилцан адилгүй олгосон байна. Тухайлбал: 7-р сургууль 73.0, Цаст-Алтай сургууль 82.0, 6-р сургууль 30.8, 8 дугаар цэцэрлэг 12.5, 14 дүгээр цэцэрлэг 14.6, 10-р цэцэрлэг 7.7 сая төгрөгийг олгосон байхад 11-р цэцэрлэг 0.8 сая төгрөгийг олгосон, .
- Ковид-19 цар тахалтай холбоотойгоор аймгийн төсөвт байгууллагуудад нийт 44.4 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлж санхүүгийн тайланд тусгаж хандивын орлогыг цар тахлын үйл ажиллагаанд зарцуулжээ.
- Шүүхийн шийдвэрээр 2020 онд нийт 16 албан хаагчтай холбоотой 117.1 сая төгрөгийг ажлаас үндэслэлгүйгээр халагдсан төрийн албан хаагчдад ажилгүй байсан хугацааны цалинг урсгал төсвөөс олгожээ.
- ЗГ-аас гаргасан 1999 оны 38 дугаар, 2004 оны 123 тоот тогтоолуудыг зөрчин Цэргийн цолны цалин болон онцгой нөхцөлийн нэмэгдлийг олгоогүй байна.

3.8.2 Авлага

Авлага дансны эхний үлдэгдэл 9277.9 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 9275.2 сая төгрөг

болж 2.7 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №1 Авлагын үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	135.7	96.8	-38.9
Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	35.4	150.9	115.5
Татаас, санхүүжилтийн авлага	2.3	212.4	210.1
Зээлийн хүүгийн авлага	84.1	98.1	14
Дансны авлага /ТӨҮГ/	320.6	267.5	-53.1
Татвар, НДШ-ийн авлага /ТӨҮГ/	3.2	0.6	-2.6
Бусад авлага	3887.4	3587.1	-300.3
Зээлийн авлага	4809.2	4861.8	52.6
Дүн	9277.9	9275.2	-2.7
<i>Үүнээс, байгууллагын төрлөөр</i>			
Төсөвт байгууллага	5248.6	1103.1	-4145.5
Төсөл/ сан	2930.8	6929.9	3999.1
Төрийн сан	797.9	971.9	174
ТӨҮГ болон ОНӨҮГ	300.6	270.3	-30.3
Дүн	9277.9	9275.2	-2.7

Эх сурвалж: ТЕЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Аудитын илрүүлэлт:

Аудитаар авлага бууруулж ажиллаагүй, өгөгдсөн албан шаардлагыг хэрэгжүүлээгүй насжилт өндөртэй 1626.0 сая төгрөгийн зөрчил илэрлээ: Үүнд

- 2018 оны СТА-аар зөвлөмж бичигдэж 2019 оны СТА-аар албан шаардлага өгөгдсөн 1007.8 сая төгрөгийн авлагыг барагдуулаагүй,
- Үйл ажиллагаа нь зогссон “Чандмань БИТ” ОНӨААТҮГ-тай холбоотой 6.2, “Үенч-Эрчим хүч” ОНӨААТҮГ-тай холбоотой 8.5 сая төгрөгийн эзэн холбогдогч нь тодорхойгүй авлагыг данс бүртгэлд тусгасан байна.
- Сумын ИТХ гэсэн нэртэй 6.7 сая төгрөгийн авлагыг данс бүртгэлд тусгасан бөгөөд олон жилийн насжилттай аль сумын ИТХ-аас авах нь тодорхой бус авлага байна.
- 5 жилээс дээш насжилттай 504.2 сая, 4-5 жилийн насжилттай 560.3 сая, 3-4 жилийн насжилттай 447.1 сая, 2-3 жилийн насжилттай 1237.6 сая, 1-2 жилийн насжилттай 1238.8 сая төгрөгийн авлага байгаа нь авлага эргэн төлөгдөхгүй байх эрсдэлтэй байна.
- Орон нутгийн хөрөнгө оруулалтын авлага 461.4 сая төгрөг болж өмнөх оноос 1.8 сая төгрөгөөр бууруулсан нь үр дүн муутай байна.
- ОНХС-гийн авлага өмнөх оноос 88.9 сая төгрөгөөр буурсан байна. Тухайлбал Жаргалант сум 144.3, Буянт сум 10.8 Мянгад сум 4.5, Үенч сум 12.0, Аймгийн ОНХС 203.3 сая төгрөгөөр бууруулан ажиллажээ.
- Булган сум нь ОНХС-гийн хөрөнгийг ажил нь эхлээгүй байхад 110.9 сая төгрөг, Дарви сумын ОНХС-гийн хөрөнгийг ажил нь эхлээгүй байхад 132.5 сая төгрөгийг хувь хүн, ААН-дэд олгож авлагыг нэмэгдүүлсэн байна.
- СХС-гийн зээлийн нийт үлдэгдэл 4861.8 сая төгрөгийн 1377 зээлдэгчтэй холбоотой байгаагаас хугацаа хэтэрсэн 25 зээлдэгчийн 322.3, хэвийн бус 43 зээлдэгчийн 540.7, эргэлзээтэй 91 зээлдэгчийн 863.2, муу 675 зээлдэгчийн 1348.8 нийт 3075.0 сая төгрөгийн зээлийн хугацаа хэтэрсэн байна. СХС-гээс зээл аваад нас барсан 32 иргэн байгаагаас 3 иргэнийн зээлийг бүрэн барагдуулж 29 иргэнтэй холбоотой 107.2 сая төгрөгийн зээлийн үлдэгдэл байна.
- Төсөвт байгууллагын авлага 4145.5 сая төгрөгөөр буурсан ч зарим байгууллагуудад авлага материаллаг дүнгээр нэмэгдсэн байна. Тухайлбал: Чандмань сумын ЗДТГ 93.8 сая, Жаргалант сумын ЗДТГ 61.4 сая, Дарви сумын ЗДТГ 10.5 сая, Дарви сумын ИТХ 10.0 сая, Биеийн тамир спортын газар 12.4 сая, Дуут сумын ЗДТГ 15.1 сая төгрөгөөр тус тус нэмэгдэж Үенч сумын ЗДТГ 32.4 сая, 3-р цэцэрлэг 6.4 сая, Буянтын сургууль 6.1 сая, Аймгийн ЗДТГ 8.0 сая төгрөгөөр бууруулан ажиллажээ.
- Аймаг хөгжүүлэх сангийн авлагаас 10 иргэн, ААН-дэд 5.0-30.0 сая төгрөгийн зээл олгосонтой холбоотойгоор 180.0 сая төгрөгөөр авлага нэмэгдэж нийт 1063.0 сая төгрөг

болжээ. Нийт 26 иргэн, ААН-дэд 1063.0 сая төгрөгийн зээл олгохдоо барьцаа хөрөнгө аваагүй, гэрээнд заасан зээл болон зээлийн хүүгийн төлбөрийг төлөөгүйгээс 98.7 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлэх эх үүсвэрийг алдсан,

- Агаарын бохирдлыг бууруулах эко барилга барихаар 200.0 сая төгрөгийн зээлийг “Энтү” ХХК-д олгосон боловч тус аж ахуйн нэгж нь барилга бариагүй байна.
- ОНӨААТҮГ-ын авлага 30.3 сая төгрөгөөр буурсан нь “Шим-Ус” ОНӨААТҮГ-ын авлага 56.3 сая төгрөгөөр буурсантай холбоотой байна.

3.8.3 Урьдчилгаа

Урьдчилгаа дансны эхний үлдэгдэл 2460.5 сая, эцсийн үлдэгдэл 2118.5 сая төгрөг болж 342.0 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №4 Урьдчилгаа дансны үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Тусгай зориулалтын сан	608.6	597	-11.6
Урьдчилж гарсан зардал	1,392.50	1,399.50	7
Бараа материал бэлтгэх урьдчилгаа	1.8	1.8	0
Үндсэн хөрөнгө бэлтгэх урьдчилгаа	434.5	109.9	-324.6
Цалингийн урьдчилгаа	23.1	10.3	-12.8
Дүн	2,460.50	2,118.50	-342.00
<i>Үүнээс, байгууллагын төрлөөр</i>			
Төсөвт байгууллага	434.5	528.3	93.8
Төсөл/ сан	608.6	1588.4	979.8
Төрийн сан	1392.5		-1392.5
ТӨҮГ болон ОНӨҮГ	24.9	1.8	-23.1
Дүн	2460.5	2118.5	-342

Эх сурвалж: ТЕЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Аудитын илрүүлэлт:

Аудитаар урьдчилгаа зардал дансанд өмнөх оны албан шаардлагыг хэрэгжүүлээгүй, тайлант онд авлага бууруулж ажиллаагүй 1.8 сая төгрөгийн зөрчил илэрлээ. Үүнд:

- 2018 оны СТА-аар зөвлөмж бичигдэж 2019 оны СТА-аар албан шаардлага өгөгдсөн 273.6 сая төгрөгийн урьдчилгааг бууруулан ажиллаагүй байна.
- Үйл ажиллагаа нь зогсоон “Үенч-Эрчим хүч”-тэй холбоотой 1.8 сая төгрөгийн бараа материал бэлтгэх урьдчилгааг данс бүртгэлд тусгасан байна.

3.8.4 БАРАА МАТЕРИАЛ

Бараа материал оны эхэнд 5052.8 сая, оны эцэст 6210.4 сая төгрөг болж 1157.6 сая төгрөгөөр буюу 22.9 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт №5 Бараа материалын үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Түүхий эд материал	674.0	1,077.6	403.6
Хангамжийн материал	4,288.7	4,896.6	607.9
Нөөцийн бараа	90.1	236.2	146.1
Дүн	5,052.8	6,210.4	1,157.6
<i>Үүнээс, байгууллагын төрлөөр</i>			
Төсөвт байгууллага	4,632.3	5,517.9	885.6
Төсөл/ сан	1.5	103.1	101.6
ТӨҮГ болон ОНӨҮГ	419.0	589.5	170.5
Дүн	5,052.8	6,210.4	1,157.6

Эх сурвалж: Ховд аймгийн ТЕЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд 6053.3 сая төгрөгөөр худалдан авсан, 497.7 сая төгрөгөөр хандиваар үнэ төлбөргүй, 38.3 сая төгрөгөөр шилжүүлэн авсан, 115.1 сая төгрөгөөр бусад бүгд 6704.4 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, 5427.9 сая төгрөгийн бараа материалыг байгууллагын үйл ажиллагаанд зарцуулсан, 17.3 сая төгрөгийг шилжүүлсэн, 16.6 сая төгрөгийг бүтцийн өөрчлөлтөөр, 85.0 сая төгрөгийг бусад нийт 5546.8 сая төгрөгийн бараа материалыг зарцуулжээ.

Тайлант онд Ковид-19 цар тахалтай холбоотойгоор аймгийн төсөвт байгууллагуудад нийт 72.4 сая төгрөгийн маск, хамгаалалтын хувцас хэрэгсэл зэрэг бараа материалыг үнэ төлбөргүй орлогоор хүлээн зөвшөөрч тайлагнасан байна.

Аудитын илрүүлэлт:

- Аймгийн ЗДТГ-ын нөөцийн бараа 170.4 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байгаагаас 25.6 сая төгрөгийн бараа материал нь нөөцийн барааны шинж чанарын агуулаагүй материалыг бүртгэсэн, тайлант оны эцэст тооллого хийж үлдэгдлийг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүй,
- Жаргалант сумын сургууль, цэцэрлэгүүдийн анги танхимуудын дотоод орчны агаарын чанарыг сайжруулах цэвэршүүлэх, дулааны хэвийн хадгалалтыг дээшлүүлэх алдагдлыг багасгах зорилгоор түлш халаалтын зардлаас аймгийн Засаг даргын А/483 тоот захирамжаар Окфил” ХХК-тай 158.8 сая төгрөгөөр гэрээ байгуулсан, гүйцэтгэлээр 1229 ширхгийг 138.8 сая төгрөгөөр нийлүүлсэн нь ТБОНӨХБАҮХА тухай хуулийн холбогдох заалтуудыг зөрчсөн байна.
- Тайлант онд Алтай сумын ЭМТ 1566.3, Буянт ЭМТ 3458.0, Буянт сумын Цэцэрлэг 753.2, Дарви сумын ЭМТ 322.8, Дарви сумын Сургууль 7288.6, Дарви сумын Цэцэрлэг 5482.0, Дуут сумын ЭМТ 332.6, Дуут сумын Цэцэрлэг 3780.8, Зэрэг сумын сургууль 2180.3, Зэрэг сумын ЭМТ 796.6, Манхан сумын Сургууль 3466.3, Манхан сумын Цэцэрлэг 566.2, Дөргөн сумын ЭМТ 249.3, Дөргөн сумын Сургууль 2631.4, Дөргөн сумын Цэцэрлэг 5769.7, Мөнххайрхан сумын Цэцэрлэг 1056.3, Мөнххайрхан сумын Сургууль 4228.0, Үенч сумын Сургууль 1422.1, Жаргалант сумын II цэцэрлэг 234.2, IX цэцэрлэг 736.7, XII цэцэрлэг 2863.0, XIY цэцэрлэг 5069.3 мянган төгрөгөөр өмнөх оноос хүнсний материалыг илүү нөөцөлсөн,
- Аймгийн ОНХС-ийн хөрөнгөөр Буянт үйлийн шим хоршоо 4.0, Гоёлын ундарга хоршоо 4.0, Хөгжил политехник коллежид 4.0, Цагаан болор нөхөрлөл 1.6, Точма тэмүүжин ХХК 4.0, Микхо ХХК 4.8, Идэр жигүүр ХХК 2.8, Милион бренд ХХК 10.4, Хишигбүрэн 1.0 бүгд 36.7 сая төгрөгийг маск худалдан авах оёж бэлтгэх үйл ажиллагаанд шилжүүлж 43500 ширхэг маскийг аймгийн ЗДТГ-ын эд хариуцагч хүлээн авч 15000 ширхэг маскийг аймгийн ОБГ-т, 28500 ширхэг маскийг Жаргалант сумын 12 багийн айл өрхүүдэд олгож холбогдох анхан шатны баримтуудыг бүрэн бүрдүүлсэн байна.
- Жаргалант сумын сургууль, цэцэрлэгүүдийн хоолны зардлаас аймгийн Засаг даргын А/107 тоот захирамжаар 11680.0 мянган төгрөгөөр 14043 ширхэг маскийг аймгийн ЗДТГ-т хүлээн авч холбогдох зарцуулалтыг хийсэн байна.

3.8.5 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн оны эхний үлдэгдэл 215687.7 сая төгрөг, оны эцэст 251806.2 сая болж 36118.5 сая төгрөгөөр буюу 16.7 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт №6 Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Биет хөрөнгө	201,163.6	237,090.2	35,926.6
Биет бус хөрөнгө	14,524.1	14,716.0	191.9
Дүн	215,687.7	251,806.2	36,118.5
<i>Үүнээс, байгууллагын төрлөөр</i>			
Төсөвт байгууллага	195,832.9	231,716.8	35,883.9
Төсөл/ сан	1,464.4	1,548.4	84.0
ТӨҮГ болон ОНӨҮГ	18,390.4	18,541.0	150.6
Дүн	215,687.7	251,806.2	36,118.5

Эх сурвалж: Ховд аймгийн ТЕЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд 889.8 сая төгрөгөөр худалдан авсан, 1845.7 сая төгрөгөөр балансаас балансад шилжүүлэн авсан, 12208.0 сая төгрөгөөр үнэ төлбөргүй хандиваар, 22589.5 сая төгрөгөөр бусад нийт 37533.0 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, 481.2 сая төгрөгөөр балансаас балансад шилжүүлсэн, 905.6 сая төгрөгийн хөрөнгийг акталсан, 27.8 сая төгрөгийн хөрөнгийг бусад бүгд 1414.6 сая төгрөгөөр хасагдсан байна.

Үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой судалгаагаар 28692.3 сая төгрөгөөр улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар, 410.4 сая төгрөгөөр урсгал төсвөөс, 2438.6 сая төгрөгөөр хандиваар, 2370.9 сая төгрөгөөр шилжүүлэн авсан, 97.1 сая төгрөгөөр үндсэн үйл ажиллагааны болон давсан орлогоос, 3523.7 сая төгрөгөөр бусад нийт 37533.0 сая төгрөгөөр тус тус нэмэгдсэн байна.

хөрөнгийн төрлөөр	нэмэгдсэн					хасагдсан			
	Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт	Урсгал төсвөөс	Хандив	Дээд шатны болон бусад байгууллагаас шилжүүлэн авсан	Үндсэн үйл ажиллагааны болон давсан орлого	Бусад	Шилжүүлсэн	Акталсан	Бусад
Барилга байгууламж	20,967.4	62.2	596.0	1,795.4	-	1,800.9	1,800.9	202.8	-
Тээврийн хэрэгсэл	75.8	-	235.1	131.4	53.3	218.0	218.0	330.3	20.0
Тоног төхөөрөмж	777.0	214.5	515.0	173.2	5.5	561.9	561.9	168.9	7.6
Тавилга эд хогшил	264.7	65.2	483.0	194.7	19.4	472.7	472.7	152.2	0.3
Зам гүүрийн байгууламж	6,301.5	-	140.1	39.7	18.9	14.2	14.2	-	-
Батлан хамгаалах	-	-	-	-	-	8.3	8.3	-	-
Түүх, соёл, музейн үзмэр	-	-	15.0	-	-	19.1	19.1	0.0	-
Дуусаагүй барилга	-	-	69.9	-	-	114.4	114.4	-	-
Номын фонд	-	19.8	74.9	3.6	-	28.1	28.1	36.6	-
Бусад үндсэн хөрөнгө	305.9	46.3	298.9	32.9	-	278.1	278.1	11.6	-
Программ хангамж	-	0.4	10.7	-	-	2.9	2.9	3.2	-
Биет бус хөрөнгө	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Бусад хөрөнгө	-	2.0	-	-	-	5.0	5.0	-	-
НИЙТ ДҮН	28,692.3	410.4	2,438.6	2,370.9	97.1	3,523.7	3,523.7	905.6	27.8

Аудитын илрүүлэлт:

- Зэрэг сумын Соёлын төвийн хөрөнгөд 8.0 сая төгрөгийг сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр гадна тохижилтын ажилд олгогдож одоог хүртэл уг ажил хийгдээгүй,
- Цэцэг сумын Хөшөөт багыг нүүлгэн шилжүүлэхтэй холбоотойгоор цэцэрлэгийн барилга, цахилгаан хангамж болон гэрэлтүүлэгтэй холбоотой ажлууд, Соёлын төвийн барилга, халуун ус, гүний худаг, халаалтын зуухны барилга, ус түгээх байр 2, цэвэрлэх байгууламж, гадна инженерийн шугам сүлжээний байгууламж, дээрх барилга байгууламж баригдсан газрыг орлогоод бүртгээгүй байна. Цэцэг сумын Жижиг дунд үйлдвэрлэлийн сангаас авсан тоног төхөөрөмжүүдийг данс бүртгэлд тусгаагүй байна.

3.8.6 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 4121.9 сая, эцсийн үлдэгдэл 4737.1 сая төгрөг болж, 615.2 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №7 Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өссөн+ Буурсан -
Богино хугацаат өр төлбөр дүн	4,121.90	4,737.10	615.20
Ажилчидтай холбогдсон өглөг	77.2	73.5	-3.70
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	43.5	23.9	-19.60
Татаас, санхүүжилт, шилжүүлгийн өглөг		17.9	17.90

Зээлийн хүүгийн өглөг	108.9		-108.90
Бусад өглөг	1327.7	1081.5	-246.20
Урьдчилж орсон орлого	2,564.60	3,540.30	975.70
Урт хугацаат өр төлбөр дүн	943.4	943.4	-
Шим-Ус ОНӨААҮГ	928.4	928.4	-
Чандмань БИТ	15	15	-
Нийт дүн	5,065.30	5,680.50	615.20
Үүнээс, байгууллагын төрлөөр			
Төсөвт байгууллага	237.6	187.1	-50.5
Төсөл, сан	76.6	201.6	125
Төрийн сан	3360.8	4078.3	717.5
ТӨҮГ болон ОНӨҮГ	1390.3	1213.5	-176.8
ДҮН	5065.3	5680.5	615.2

Эх сурвалж: ТЕЗ.-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Богино хугацаат өр төлбөр 4737.1 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 615.2 мянган төгрөгөөр өсөхөд барьцаа данс 975.7 сая төгрөгөөр өсөж бусад өр төлбөрүүд 360.5 сая төгрөгөөр буурсантай холбоотой байна.

Төсөвт байгууллагын өглөг 187.1 сая төгрөг болж өмнөх 50.5 сая төгрөгөөр буурчээ. Тухайлбал: Буянт сумын сургууль 6.9 сая, Дуут сумын хүн эмнэлэг 4.3 сая, Жаргалант сумын 1 дүгээр сургууль 11.8, Зэрэг сумын ЗДТГ 7.2 сая, Мөнххайрхан сумын ЭМТ 6.1 сая, Мянгад сумын ЭМТ 6.8 сая, Мөст сумын сургууль 15.2 сая, Хөгжимт драмын театр 5.0 сая, Чандмань сумын ЭМТ 5.9 сая, Үенч сумын сургууль 12.3 сая, Үенч сумын ЭМТ 7.3 сая төгрөгөөр бууруулан ажиллажээ. Мөн өглөгийг материаллаг дүнгээр дараах байгууллагууд нэмэгдүүлсэн байна. Үүнд: Биеийн тамир спортын газар 65.9 сая, Жаргалант сумын ЗДТГ 16.1 сая, Хот тохижуулах газар 8.2 сая, Мөст сумын ЗДТГ 4.3 сая, Орон нутгийн өмчийн газар 20.0 сая, Санхүүгийн хяналт аудитын алба 4.6 сая төгрөгийн өр төлбөрийг нэмэгдүүлжээ.

Төсөл сангийн өглөгийг эцсийн үлдэгдэл 201.6 сая төгрөг болж 125.0 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн нь Дарви сумын ОНХС нь тайлант онд бүрэн дуусаагүй хөрөнгө оруулалтын ажлуудын олгогдоогүй үлдэгдлийг 124.5 сая төгрөгөөр өр төлбөрт бүртгэсэнтэй холбоотой байна. Төрийн сангийн өглөгийн эцсийн үлдэгдэл 4078.3 сая төгрөг болж өмнөх оноос 717.5 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн нь Орон нутгийн ерөнхий орлого дансны өр төлбөр 325.1 сая төгрөгөөр буурч Техник хяналтын барьцаа дансны өглөг 975.1 сая төгрөгөөр нэмэгдсэнтэй холбоотой байна.

ОНӨҮГ-ын өр төлбөрийн эцсийн үлдэгдэл 1213.5 сая төгрөг болж өмнөх оноос 176.8 сая төгрөгөөр буурсан байна. “Шим-Ус” ОНӨААТҮГ нь 242.1 сая, “Минжит булган” хот тохижуулах газар 10.0 сая, “Тээлийн-Илч” ОНӨААТҮГ нь 5.6 сая төгрөгөөр өр төлбөрийг бууруулан ажиллаж “Мянган-Угалзат” ОНӨААТҮГ нь 29.6 сая төгрөгөөр өр төлбөрийг нэмэгдүүлжээ.

Барьцаа дансанд хөрөнгө оруулалт, төсөл арга хэмжээний ажлын гүйцэтгэлийн баталгаа 3540.3 сая төгрөг байршуулж өглөгөө бүртгэсэн тул дараагийн онд барагдах боломжтой өглөг байна.

Урт хугацаат өр төлбөрийн үлдэгдэлд Шим-Ус ОНӨААТҮГ-ын 928.3 сая төгрөгийн өр нь аймаг, орон нутагт гэр хорооллын ус цэвэрлэх байгууламжийг сэргээн засварлах, газар доорх ус хангамж, ариутгалын систем, дэд бүтцийн тоног төхөөрөмжийг шинэчилж сайжруулах, гэр хорооллын зарим газруудыг төвлөрсөн системд холбож худаг гаргах, Чандмань сумын БИТ төвийг 15.0 сая төгрөгөөр барихад зориулан нийт 943.4 сая төгрөгийн зээл олгогдсон байна.

Аудитын илрүүлэлт:

- Төсвийн төлөвлөлт болон дотоод хяналт сул, Ковид-19 цар тахалтай холбоотойгоор зарим байгууллагуудын өөрийн орлогын төлөвлөгөө тасарснаас шалтгаалан Биеийн тамир спортын газар 65.9 сая, Хот тохижуулах газар 8.2 сая, Мөст сумын ЗДТГ 4.3 сая, Орон нутгийн өмчийн газар 20.0 сая, Санхүүгийн хяналт аудитын алба 4.6 сая төгрөгийн өр төлбөрийг нэмэгдүүлжээ.

- Үйл ажиллагаа нь зогссон “Үенч-Эрчим хүч” ОНӨААТҮГ-ын 9.3 сая төгрөгийн өр төлбөрийг данс бүртгэлд тусгасан байна.

3.8.7 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эхний үлдэгдэл 171732.7 сая, эцсийн үлдэгдэл 190937.0 сая төгрөг болж 19204.3 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №8 Нийт засгийн газрын оруулсан капиталын үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт/+/ бууралт /-/
Засгийн газрын оруулсан капитал	92,580.80	92,697.50	116.70
Хуримтлагдсан үр дүн	44,090.60	71,371.80	27,281.20
Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	54,265.60	54,185.14	-80.46
Дүн	190,937.00	218,254.44	27,317.44
<i>Үүнээс, байгууллагын төрлөөр</i>			
Төсөвт байгууллага	181,962.90	208,024.34	26,061.44
ТӨҮГ болон ОНӨҮГ	<u>8,974.10</u>	<u>10,230.10</u>	1,256.00
Дүн	190,937.00	218,254.44	27,317.44

Эх сурвалж: Ховд аймгийн ТЕЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Засгийн газрын оруулсан капитал

Эмийн эргэлтийн сангийн хөрөнгийг данс бүртгэлд шинээр тусгасантай холбоотойгоор 21.4 сая төгрөг, “Үенч Мөнх-Ундарга баялаг” ОНӨААТҮГ шинээр нээгдсэнтэй холбоотой 5.0 сая төгрөгийн эздийн өмчийг данс бүртгэлд тусгасан байна. “Шим-Ус” ОНӨААТҮГ нь үнэ төлбөргүй ирсэн 95.3 сая төгрөгийн хөрөнгө, “Тээлийн илч” ОНӨААТҮГ нь 3.0 сая төгрөгийн үнэ төлбөргүй ирсэн хөрөнгийг данс бүртгэлд тусгасантай холбоотойгоор Засгийн газрын оруулсан капитал нийт 124.7 сая төгрөгөөр нэмэгджээ.

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтөөр 15 байгууллагатай холбоотой үндсэн хөрөнгийн хөрөнгийн дахин үнэлгээ дансыг 80.5 сая төгрөгөөр бууруулах бичилт хийж 33 байгууллагатай холбоотой 31.3 сая төгрөгийн хуримтлагдсан элэгдлийн зөрүү болон авлага, өр төлбөрийн зөрүүг өмнөх үеийн үр дүн дансанд залруулсантай холбоотойгоор өмнөх үеийн үр дүн данс буурсан байна. Тайлант үеийн үр дүн 27394.0 сая төгрөгөөр хуримтлагдсан үр дүнг өсгөсөн байна.

3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн

Аудитын явцад хэрэгжүүлэх горим сорилыг төсвийн шатлалд хамаарах байгууллага, нэгж тус бүрээр төлөвлөж хэрэгжүүлсэн бөгөөд аудитын дүн, дүгнэлтийг нэгтгэсэн байдлаар үнэлж, гаргалаа.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 159 төсвийн байгууллага, 12 орон нутгийн өмчит аж ахуйн нэгж, 36 тусгай сан, 18 төрийн сан нийт 220 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 202 байгууллага аудитад хамрагдсан, 18 байгууллага аудитад хамрагдаагүй байна. Үенч-Эрчим хүч, Чандмань Бит, Эв зөийн хүч ОНӨААТҮГ-ууд нь үйл ажиллагаа явуулдаггүй тул хамрагдаагүй байна. Бусад байгууллагууд нь Аймаг засаг даргын дэргэд байдаг данснууд тул аудитад хамруулаагүй байна.

Аудитад хамрагдсан харьяа байгууллагуудаас 58 байгууллагыг түүвэрт хамруулж, 144 байгууллагад дүгнэлт хүргүүллээ. Үүнд: “Зөрчилгүй” 100 “Хязгаарлалттай” 41 /Цэцэг, Манхан, Үенч, Мөст, Чандмань сумдын цэцэрлэгүүд, Цэцэг, Алтай Дөргөн, Эрдэнэбүрэн, Дарви, Жаргалант сумын ЗДТГ-ууд, Мянгад, Алтай, Эрдэнэбүрэн, Цэцэг, Дөргөн сумдын ЭМТ-үүд, Булган сумын 1, 2 Мөнххайрхан, Мөст, Чандмань, Эрдэнэбүрэн, Үенч, Дарви

сумдын сургуулиуд, Цэцэг, Дуут сумдын соёлын төвүүд, Газрын харилцаа барилга, хот байгуулалтын газар, Булган сумын насан туршийн боловсрол, Санхүүгийн хяналт, аудитын алба, Гэр бүл хүүхэд залуучуудын газар, Орон нутгийн өмчийн газар, Биеийн тамир спортын газар, Нийтийн номын сан, Манхан, Булган, Үенч, Дарви, Зэрэг, Мөнххайрхан, Мөст сумдын ТТЗ-ууд, “Мянган-Угалзат” ОНӨААТҮГ /, “Сөрөг” 2 /Зэрэг сумын сургууль, Цэцэг сумын ТТЗ/ “Татгалзсан 1” /“Үенч Мөнх-Ундарга” ОНӨААТҮГ/ санал дүгнэлт өгсөн байна.

Ховд аймгийн ТЕЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар нийт 1925.5 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлснээс 15.0 сая төгрөгийн 1 алдааг залруулж 200.0 сая төгрөгийн зөрчилд 3 албан шаардлага, 1710.5 сая төгрөгийн алдаа, зөрчилд 12 зөвлөмж өглөө.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар “Сөрөг”, “Татгалзсан” санал дүгнэлт авсан 3 төсвийн захирагч, нягтлан бодогч нарт хариуцлага тооцуулах албан шаардлагыг хүргүүлэн ажиллаа.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн залруулга

Ховд аймгийн ТЕЗ-ийн санхүүгийн тайланд 15.0 сая төгрөгийн Буянт сумын Соёлын төвд хандиваар ирсэн түүх дурсгалын зүйлийг тавилга эд хогшилд ангилал буруу бүртгэснийг аудитын явцад залрууллаа.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчид хүргүүлсэн албан шаардлага

1. Агаарын бохирдлыг бууруулах чиглэлээр эко орон сууц барих төсөл бичиж 200.0 сая төгрөгийн зээлийг “Энтү” ХХК-д олгосон боловч одоог хүртэл орон сууцаа бариагүй байна. Энэ нь гэрээний 1.3-д “Гэрээний төсөл хэрэгжүүлэгч бизнес төлөвлөгөөнд заасан ажил үүргийг гүйцэтгэнэ”, 5.2.1-д “Гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэхийг зээлдэгчээс шаардах, 6.1-д “Зээлдэгч нь хүлээсэн үүргээ гэрээнд заасан хугацаанд биелүүлээгүй тохиолдолд учирсан бүхий л хохирол, зардлыг нөхөн төлнө” гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Буцаан төвлөрүүлэх албан шаардлага өгөх

2. Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1, 6.4.8, 8.9.1, 8.9.2, 26.1, 41.2, 46.1.6, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 7.1, 7.7, 10.3, 13.7, 12.2.1, 14.4.2, 20.1.4, 20.2.12, 20.2.5, 20.2.6, Татвар, Шилэн данс, Нийгмийн даатгалын тухай хуулиудын холбогдох заалтуудыг зөрчсөнөөс санхүүгийн тайлан алдаатай илэрхийлэгдэж 2020 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар “Сөрөг”, “Татгалзсан” санал дүгнэлт авсан 3 байгууллагын төсвийн захирагч нягтлан бодогч нарт нь хариуцлага тооцон ажиллах

Шийдвэрлэсэн: “Сөрөг”, “Татгалзсан” дүгнэлт авсан байгууллагын төсвийн захирагч, нягтлан бодогч нарт хариуцлага тооцуулах албан шаардлага өгөх

3. Шилэн дансны нэгдсэн сайтын худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөө, хөрөнгийн болон урсгал зардалд тусгагдсан арга хэмжээний тендерийн ерөнхий мэдээлэл, хөрөнгийн зардал, хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл, концессын зүйлийн жагсаалт, гүйцэтгэл, Аудитын тайлан, дүгнэлт, зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний тайлан зэрэг цэсийг огт хөтлөөгүйгээс тухайн мэдээллийг байршуулаагүй байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д “Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага, албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ.”, ЗГ-ын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолын хавсралтаар баталсан журмын холбогдох заалтуудыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн: Хуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах албан шаардлага өгөх

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчид 1710.5 сая төгрөгийн алдаа, зөрчилд өгсөн 12 зөвлөмжийг аудитын тайланд дурдсан болно.

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар

Харьяа ТТЗ-ийн 17 байгууллагаас “Зөрчилгүй” 9, “Хязгаарлалттай” 7 / Манхан, Булган, Үенч, Дарви, Зэрэг, Мөнххайрхан, Мөст/ “Сөрөг” 1 /Цэцэг/ санал дүгнэлт өгсөн байна.

Аудитаар нийт 7688.0 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлснээс 303.9 сая төгрөгийн 16 алдааг залруулж, 39.2 сая төгрөгийн зөрчилд 8 төлбөрийн акт тогтоож, 2851.2 сая төгрөгийн зөрчилд 18 албан шаардлага, 4483.7 сая төгрөгийн алдаа, зөрчилд 58 зөвлөмж өгч 10.0 сая төгрөгийн 2 хариуцлага тооцуулах албан шаардлага өглөө.

Төсвийн байгууллагын санхүүгийн тайлангийн аудитаар

Харьяа төсвийн байгууллагаас 23 санхүүгийн тайланг түүвэрт хамруулж, “Зөрчилгүй” 83, “Хязгаарлалттай” 33 /Цэцэг, Манхан, Үенч, Мөст, Чандмань сумдын цэцэрлэгүүд, Цэцэг, Алтай Дөргөн, Эрдэнэбүрэн, Дарви, Жаргалант сумын ЗДТГ-ууд, Мянгад, Алтай, Эрдэнэбүрэн, Цэцэг, Дөргөн сумдын ЭМТ-үүд, Булган сумын 1, 2 Мөнххайрхан, Мөст, Чандмань, Эрдэнэбүрэн, Үенч, Дарви сумдын сургуулиуд, Цэцэг, Дуут сумдын соёлын төвүүд, Газрын харилцаа барилга, хот байгуулалтын газар, Булган сумын насан туршийн боловсрол, Санхүүгийн хяналт, аудитын алба, Гэр бүл хүүхэд залуучуудын газар, Орон нутгийн өмчийн газар, Биеийн тамир спортын газар, Нийтийн номын сан/, “Сөрөг” 1 /Зэрэг сумын сургууль/ дүгнэлт өгсөн.

Аудитаар нийт 7774.6 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлснээс 2930.4 сая төгрөгийн 157 алдааг залруулж, 163.2 сая төгрөгийн зөрчилд 51 төлбөрийн акт тогтоож, 2175,9 сая төгрөгийн зөрчилд 38 албан шаардлага, 2504.2 сая төгрөгийн алдаа, зөрчилд 296 зөвлөмж, 1.0 сая төгрөгийн 2 албан тушаалтанд хариуцлага тооцуулах албан шаардлага өглөө.

Төрийн болон орон нутгийн өмчит аж ахуйн нэгжийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар

Харьяа төрийн болон орон нутгийн өмчит 9 аж ахуйн нэгж байгууллагаас “Зөрчилгүй” 7, “Хязгаарлалттай” 1 /“Мянган-Угалзат” ОНӨААТҮГ/, “Сөрөг” 1 /Үенч Мөнх-Ундарга ОНӨААТҮГ/ дүгнэлт өгсөн.

Аудитаар нийт 50.2 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлснээс 10.4 сая төгрөгийн 1 алдааг залруулж, 1.9 сая төгрөгийн зөрчилд 1 төлбөрийн акт тогтоож, 37.9 сая төгрөгийн алдаа, зөрчилд 11 зөвлөмж өглөө.

Аудитын илрүүлэлт:

- Тээлийн-Илч, Зэрэг Шим-Ус, Минжит булган хот тохижуулах газар, Үенч Мөнх-Ундарга ОНӨААТҮГ нь төлөөлөн удирдах зөвлөлөө батлуулаагүй, жилийн орлогын доод хязгаар болон зардлын дээд хязгаар, орон тоог батлуулаагүй байна.

Орон нутгийн түсгай санд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар

Харьяа 36 тусгай 35 санхүүгийн тайланг түүвэрт хамруулж, “Зөрчилгүй” 1 дүгнэлт өгсөн.

Аудитаар нийт 15.0 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлснээс 15.0 сая төгрөгийн зөрчилд 1 төлбөрийн акт, 1 алдаа, зөрчилд зөвлөмж өглөө.

Харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 15527.8 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлснээс 3244.6 сая төгрөгийн 174 алдааг залруулж, 219.3 сая төгрөгийн зөрчилд 61 төлбөрийн акт тогтоож, 5027.1 сая төгрөгийн зөрчилд 56 албан шаардлага, 7025.8 сая төгрөгийн алдаа, зөрчилд 366 зөвлөмж, 10.9 сая төгрөгийн зөрчилд 4 албан тушаалтанд хариуцлага тооцуулах албан шаардлага өглөө. Санхүүгийн тайлангийн аудитаар, “Сөрөг”, “Татгалзсан” санал дүгнэлт авсан нийт 3 байгууллагын төсвийн захирагч,

нягтлан бодогч нарт хариуцлага тооцуулах албан шаардлагыг Төсвийн ерөнхийлөн захирагчид хүргүүлээ.

3.10. ДАРААГИЙН АУДИТААР АВЧ ҮЗЭХ БУЮУ АНХААРАЛ ТАТАХУЙЦ БУСАД ЧУХАЛ АСУУДАЛ

Аудитын багийн хүний нөөц, цаг хугацааны асуудлаас шалтгаалан Нэгдсэн удирдамжаар Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын аудит хийгдэж байгаа, Орон нутгийн хөрөнгө оруулалтын хөрөнгийн зарцуулалтад 8 сард аудит хийх төлөвлөгөөтэй байгаа тул ОНХС-гийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн ажлын гүйцэтгэл, хөрөнгийн зарцуулалтыг тус аудитаар хамтад нь хянахаар тул дараагийн аудитаар авч үзэх нь зүйтэй гэж үзлээ.

3.11. Шилэн дансны мэдээлэл

Ховд аймгийн ТЕЗ-ийн Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан 62 мэдээллийг хугацаанд нь, 56 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан, 32 мэдээллийг байршуулаагүй байна.

Худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөө, Тендерийн ерөнхий мэдээлэл, Хөрөнгийн зардал, хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл, концессын зүйлийн жагсаалт, гүйцэтгэл, Аудитын тайлан, дүгнэлт, зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний тайлан зэргийг мэдээлээгүй байна.

Аймгийн ТЕЗ-ын эрхлэх асуудлын хүрээний 134 байгууллагыг хамруулж түүвэрлэн хяналт хийхэд Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасан тогтмол мэдээлэх мэдээллийг 92.0 хувь болж өмнөх оноос 15.3 хувь өссөн байгаа боловч дараа жилийн төсвийн төсөл, хагас жилийн санхүүгийн тайлан, аудитын тайлан, дүгнэлт, зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний тайлан зэрэг мэдээллүүдийг мэдээлэлт өмнөх оноос буурсан үзүүлэлттэй байна.

Цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээнд байгууллагын санхүүжилтийн мэдээллийг, мөн байгууллагын нэмэлт дансны орлого зарлагын мэдээллийг мэдээлж хэвшихгүй байна.

Түүвэрт хамрагдсан 134 байгууллагын дансны хуулга боловсруулж шалгахад мэдээлсэн гүйлгээнүүдээс мэдээлээгүй гүйлгээнүүд их гарч байгаад анхаарах шаардлагатай байна.

3.12. ӨМНӨХ ЗӨВЛӨМЖИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЛААРХ ТАЙЛБАР ТОДОРУУЛГА

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид өгсөн 1281.4 сая төгрөгийн зөрчлийг арилгах 2 албан шаардлага хүргүүлснээс хариуцлага тооцуулах албан шаардлагыг хэрэгжүүлэн ажиллаж 382.4 сая төгрөгийн 4 авлагыг хуулийн байгууллагад шилжүүлэн шалгагдаж байна. Ковид-19 цар тахалтай холбоотойгоор ААН-дийн үйл ажиллагаа доголдсонтой холбоотойгоор авлага болон урьдчилгааг төлүүлэх ажлыг түр хойшлуулсан байна.

Нийт 12 зөвлөмж өгснөөс 6 зөвлөмжийг хэрэгжүүлж, 5 зөвлөмж хэрэгжих шатанд, 1 зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй буюу зөвлөмжийн хэрэгжилт 70 хувьтай байна. Хэрэгжилтийг хүснэгтээр харуулбал:

д/д	Өгсөн зөвлөмж	Биелэлт	Хувь
1	Цар тахалтай холбоотойгоор амархан муудах хүнсний бүтээгдэхүүнийг муудахаас нь өмнө арга хэмжээ аван ажиллах	Аймгийн Засаг даргын 4/488 тоот албан бичгээр хүнсний бүтээгдэхүүнийг бэлтгэн нийлүүлэгчдэд буцаан олгож сургууль цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эхлэхээр буцаан авах зохицуулалт хийн хүнсний хорогдол гаргаагүй байна.	100

Ховд аймгийн ТЕЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

2	Төсвийн тухай хууль, Өрийн удирдлагын тухай хууль зөрчин Дарви сумын ЗДТГ нь санхүүгийн түрээсийн гэрээ байгуулсан зөрчилд дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэн ажиллах	Санхүүгийн түрээсийн гэрээг цуцалж сумын өөрийн санхүүгийн эх үүсвэрээр худалдан авах гэрээ болгон өөрчилсөн	100
3	Холбогдох хуулийн дагуу төсөл сонгон шалгаруулах үйл ажиллагааг ард иргэд, ААН-дийг мэдээллээр ханган ажиллах	2020 оны УТХО-аар 22.8 тэрбум төгрөгийн 46 төсөл, хөтөлбөрийг хуулийн дагуу худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулж ОНХО-таар 9.7 тэрбум төгрөгийн 153 төсөл арга хэмжээний худалдан авалтыг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 106 төсөл арга хэмжээг сум байгууллагад эрх шилжүүлэн 47 төсөл хөтөлбөрийн худалдан авалтыг цахим хэлбэрээр зохион байгуулж шилэн дансанд байршуулан ил тод байдлыг ханган ажиллаа.	100
4	Аймгийн эрүүл мэнд, боловсролын салбарт хөрөнгө оруулалтаар ирсэн тоног төхөөрөмжийн хуваарилалтыг дахин хянаж хөрөнгө оруулалтын үр өгөөжийг дээшлүүлэн ажиллах	Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар ирсэн тоног төхөөрөмжийн олголтод хяналтыг хэрэгжүүлэн ажиллаж боловсролын салбарын хөрөнгө оруулалтаас дутагдсан хөрөнгүүдийг холбогдох байгууллагуудад нь буцаан олгосон.	100
5	Санхүүгийн хяналт, аудитын алба нь тайлант онд нягтлан бодох бүртгэлийг сайжруулах, төсвийн хөрөнгийн үр өгөөжийг дээшлүүлэхээр өгсөн зөвлөмжийг хяналт хийсэн байгууллагуудаар бүртгэж хэрэгжилтийг хянан дотоод аудитын албаны ажлыг сайжруулан ажиллах	Санхүүгийн хяналт аудитын алба нь тайлант онд 311.5 сая төгрөгийн төлбөрийн акт бичиж 146.8 сая төгрөгийн албан шаардлага бичсэн байна. Хөрөнгийн үр өгөөжийг дээшлүүлэх, бүртгэлийг сайжруулах талаар зөвлөмж өгөөгүй байна.	20
6	Сумдын сургуулийн нягтлан бодогч нар нь цэцэрлэгийн нягтлан бодогчийн ажлыг хавсран гүйцэтгэж байгаа нь ажлын ачааллыг нэмэгдүүлж байгааг анхаарч төсвийн хүрээнд зохицуулалт хийж сургуулийн нягтлан бодогчийн ачааллыг бууруулан ажиллах	2020 оноос Жаргалант сумын 8 цэцэрлэгийг тусдаа нягтлан бодогч, няравтай болгож Цэцэг сумын цэцэрлэгийг тусдаа нягтлан бодогчтой болгосон. Засгийн газраас цар тахлын үед төсвийг хэмнэлтийн горимд шилжүүлсэнтэй холбоотойгоор орон тоог нэмэгдүүлэхийг хязгаарласан тул хэрэгжүүлэх ажиллагаа хойшилсон болно. Цаашид эхэлсэн бодлогыг үргэлжлүүлэн хамгийн олон анги бүлэгтэй, хүүхэд хамрагдалт ихтэй сумын цэцэрлэгээс эхлэн нягтлан бодогчтой болгох ажлыг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.	50
7	Элэгдлээрээ өртгөө нөхсөн цаашид ашиглах боломжгүй 43 байгууллагын 26.9 сая төгрөгийн санхүүгийн программ хангамжийг данс бүртгэлээс хасах асуудлыг шийдвэрлэн ажиллах	Ашиглалтын хугацаа дуусаагүй байгаа тул данснаас хасах боломжгүй гэж аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн хуралдаанаас шийдвэрлэсэн тул хүлээгдэж байна.	50
8	Чандмань сумын ЭМТ-ийн 958.8 сая төгрөгийн өртөг бүхий барилгыг ланс бүртгэлд тусгах тогтоолыг гаргуулан ажиллах	Чандмань сумын ЭМТ-ийн 958.8 сая төгрөгийн өртөг бүхий 3500 м.кв барилгыг аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2020 оны 102 тоот тогтоолоор данс бүртгэлд тусгуулан ажилласан	100
9	Мянган-Угалзат ОНӨААТҮГ-ын данс бүртгэлд байгаа 19.4 сая төгрөгийн халаалтын тогоог Жаргалант сумын 7-р сургуульд шилжүүлэх шийдвэр гаргуулан ажиллах	Үлдэх өртөгтэй тул аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн хуралдаанаар данснаас хасах боломжгүй гэсэн шийдвэр гарсан.	0
10	Батлагдсан төсвийг журнал ваучераар холбогдох эрхийн актгүйгээр бусад байгууллагад шилжүүлдэг явдлыг таслан зогсоох	Тайлант онд журнал ваучераар холбогдох эрхийн актгүйгээр бусад байгууллагад шилжүүлэг хийгдээгүй	100
11	Төсвийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэн ажиллаж шийдвэрлэгдэхгүй олон жил болсон 618.3 сая төгрөгийн өр төлбөрийг шийдвэрлэн ажиллах	2020 онд цалинтай холбоотой авлага, өглөг үүсгээгүй бөгөөд өмнөх онд үүссэн 20.5 сая, хувь хүнд өгөх өглөгийг 10.5 сая, дансны өглөг 100.8 сая нийт 131.8 сая төгрөгийн өр төлбөрийг барагдуулан ажиллаж үлдэгдэл бүх өр төлбөрийг тооцоо нийлж баталгаажуулсан.	80
12	Аймгийн төсвийн шууд захирагч нарт чиглэл хүргүүлэн Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын 2019 оны 271 дүгээр	Сум байгууллагуудад 2020 оны 7 дугаар сарын 1-ны өдрийн Зөвлөмж хүргүүлэх тухай 5/1060 албан бичиг, 2020-12-17-ны өдрийн 5/2008 дугаар албан	20

тогтоолын 7-д “Хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа болон үнийг шинэчлэн тогтоох тухай” гэсэн заалтыг мөрдөж ажиллах

бичиг, 2021-01-21-ны өдрийн 5/191 албан бичгээр хэрэгжилтийг хангах тухай мэдэгдэж арга хэмжээ авч ажилласан. Аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2017 оны 86 дугаар тогтоолд “Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгийг олж авах, бүртгэх, худалдах, акталж устгах, данснаас хасах, тайлагнах журам”-д өөрчлөлт оруулахаар тогтоолын төсөл бэлдэж Аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн тогтоол гаргуулахаар ажиллаж байгаа бөгөөд шийдвэр гарснаар 2021 оноос хэрэгжинэ.

Нийт дүн

70

3.13. Дүгнэлтийн хэлбэр, үндэслэл

Бид Ховд аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд аудит хийж, баталгаажуулах ажлыг АДБОУС-ын дагуу, Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн гүйцэтгэсэн.

Зөрчилгүй дүгнэлт

Залруулагдаагүй 1910.5 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил нь бидний тогтоосон 2829.6 сая төгрөгийн материаллаг байдлын түвшнээс бага тул Зөрчилгүй дүгнэлтийг өгч байна.

Ховд аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн байдал, санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүн, нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээ, нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан болон бусад илчлэл тодруулгад тайлагнасан үлдэгдэл, ажил гүйлгээнүүдийг холбогдох хууль, УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан заавар, журмуудын дагуу материаллаг байдлын хувьд алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлсэн эсэхийг Аудитын гэрчилгээнд тодорхой дурдав.

Аудитын гэрчилгээг энэ тайлангийн 1 дүгээр хэсэгт үзүүлэв.

3.14. Аудитын зөвлөмж

ХОВД АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГАД:

- Аймаг хөгжүүлэх сан, агаарын бохирдлыг бууруулах төсөл хөтөлбөрөөс зээл авсан зээлдэгчдээс үл хөдлөх болон хөдлөх хөрөнгийг барьцаа болгон авч барьцаа хөрөнгийн гэрчилгээг эх хувиар нь авч барьцаалах, зээлийн гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулж ажиллах
- Булган, Дарви, Зэрэг сумдад дотоод хяналтын баг томилон ажиллуулж, төсвийн хөрөнгө зарцуулалтад хяналт хийх,
- Аймгийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд тусгагдсан татан буугдсан аж ахуйн нэгж болон эзэн холбогдогч нь тодорхой бус авлага, бараа материал, үндсэн хөрөнгө, урьдчилгаа, өр төлбөр данстуудад ажлын хэсэг байгуулан ажиллаж хуулийн дагуу шийдвэрлэх
- СХС-гийн хөрөнгийг эргэцийг сайжруулах, зээлдэгчдийн мэдээллийг холбогдох байгууллагуудтай хамтран Монгол банкны зээлийн мэдээллийн санд бүрэн оруулах ажлыг зохион байгуулах
- ТБОНӨХБАҮХАТХ-ийн холбогдох заалтуудыг баримтлан ажиллаж төсвийн хөрөнгийг үр өгөөжийг нэмэгдүүлэн ажиллах
- Төрийн албаны тухай хууль болон Зөрчлийн тухай хуульд заасны дагуу Төрийн албаны зөвлөл болон санхүүгийн хяналт, дотоод аудитаар хяналт хэрэгжүүлэн буруутай албан тушаалтнаар буцаан төлүүлэх арга хэмжээг авч ажиллах

- Цэргийн штабын албан хаагчдын цэргийн цолны цалин болон удаан жилийн нэмэгдлийг Засгийн газрын тогтоолын дагуу олгож хэвших, онцгой нөхцөлийн нэмэгдлийг Төрийн албаны зөвлөлөөр шийдвэрлэн ажиллах

АЙМГИЙН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН ДАРГАД:

- Цэцэг сумын Хөшөөт багыг нүүлгэн шилжүүлсэнтэй холбоотойгоор хийгдсэн хөрөнгө оруулалтын ажлууд, жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих сангаас бэлтгэгдсэн хөрөнгийг данс бүртгэлд тусгуулах
- “Чандмань БИТ”, “Үенч-Эрчим хүч” ОНӨААТҮГ-д нь үйл ажиллагаа явуулахгүй байгаатай холбогдуулан дээрх байгууллагуудын хөрөнгө, авлага, өр төлбөрийн асуудлыг шийдвэрлэн татан буулгах ажлыг зохион байгуулах
- Зэрэг Шим-Ус, Зэрэг Тээлийн-Илч, Минжит булган хот тохижуулах газар, Үенч Мөнх-Ундарга ОНӨААТҮГ-д нь төлөөлөн удирдах зөвлөлгүй, орлогын доод хязгаар, зардлын дээд хязгаар, орон тоог батлуулан ажиллаагүй байгаа тул сумдын ИТХ-аар ТУЗ-ыг батлуулан ажиллах

САНХҮҮ ТӨРИЙН САНГИЙН ХЭЛТСИЙН ДАРГАД:

- Байгууллагууд хандив цуглуулахтай холбоотой ажлуудыг нэмэлт дансаар дамжуулан зарцуулах эрхийг нээн өгч хандивын орлого, зардлыг санхүүгийн тайланд бүрэн тусгуулан ажиллах
- Сургууль, цэцэрлэгүүдийн цалингийн сангийн зарцуулалтад хуулийн дагуу төрийн сангийн хяналтыг хэрэгжүүлэн ажиллах

Аудитаар өгсөн акт, албан шаардлага зөвлөмжийн хэрэгжилтийг 2021 оны 10 дугаар сарын 1-ны дотор Төрийн аудитын байгууллагад ирүүлэх

5. 4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН АЛДАА, ЗӨРЧЛИЙН ЖАГСААЛТ

Огноо:	Аудитын нэр:	Ховд аймгийн ТЕЗ-ийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудит	Аудитын код:
2021			XOA-2021/01/СТА-ТЕЗ
Шалгагдсан байгууллагын нэр:	Ховд аймгийн Засаг дарга		Сая төгрөгөөр

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
	1	2	3	4	5
1	Агаарын бохирдлыг бууруулах хөтөлбөрөөс "Энтү" ХХК нь агаарын бохирдлыг бууруулах чиглэлээр эко орон сууц барихаар 200.0 сая төгрөгийн зээлийг	200,0	Албан шаардлага	Засаг дарга, Санхүү төрийн	Б.Дүгэржав Ч.Багдал

	2019 онд авсан боловч одоог хүртэл орон сууцаа барьж байгуулаагүй байна.			сангийн хэлтсийн дарга
2	Аймгийн ТЕЗ-ын эрхлэх асуудлын хүрээний аймгийн ОНХС, ОНХО, УТХО, ЗД зэрэг данснуудын шилэн дансны хуулийн хэрэгжилт бүрэн хангагдаагүй	0	Албан шаардлага	
3	Аймгийн ТЕЗ-ын нэгтгэлд хамрагдаж дүгнэлт авсан байгууллагуудаас 2 байгууллага "Сөрөг", 1 байгууллага "Татгалзсан" санал дүгнэлт авсан байна.	0	Албан шаардлага	
4	Үйл ажиллагаа нь зогссон "Чандмань БИТ" ОНӨААТҮГ-тай холбоотой 6.2, "Үенч-Эрчим хүч" ОНӨААТҮГ-тай холбоотой 8.5 сая төгрөгийн эзэн холбогдогч нь тодорхойгүй авлагыг данс бүртгэлд тусгасан, Сумын ИТХ гэсэн нэртэй 6.7 сая төгрөгийн авлагыг данс бүртгэлд тусгасан бөгөөд олон жилийн насжилттай аль сумын ИТХ-аас авах нь тодорхой бус авлага, Булган, Дарви сумд нь ОНХС-гийн хөрөнгийг ажил нь эхлээгүй байхад ААН, иргэдэд нийт 243.4 сая төгрөгийг шилжүүлэн авлагаар бүртгэсэн, Аймаг хөгжүүлэх сан болон агаарын бохирдол бууруулах төсөл хөтөлбөрөөс 1063.0 сая төгрөгийн зээл олгосон боловч барьцаа хөрөнгө аваагүй, зээлийн гэрээнд заагдсан зээлийн хүү болон эргэн төлөлтөө хийгээгүйтэй холбоотой 98.7 сая төгрөгийн орлого орох боломжийг алдсан байна.	1426.5	Зөвлөмж өгөх	
5	Үйл ажиллагаа нь зогссон "Үенч-Эрчим хүч" ОНӨААТҮГ-ын бараа материал бэлтгэх урьдчилгаа байна.	1.8	Зөвлөмж өгөх	
6	Сумдын СХС оны эцэст 235.4 сая төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй, СХС-гийн зээлээс тайлант онд 606.0 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлж, 638.5 сая төгрөгийн зээл олгосон, хугацаа хэтэрсэн 3075.0 сая төгрөгийн зээлийн эргэн төлөлт хангалтгүй байгаа нь зээлийн эргэц хангалтгүй удаашралттай байна.	0	Зөвлөмж өгөх	
6	Буянт сумын Соёлын төв нь шинэ байр ашиглалт орсонтой холбоотойгоор 2.3 сая төгрөгийн хандив цуглуулан үйл ажиллагаандаа зарцуулсан ч тайланд тусгаагүй, Зэрэг сумын сургууль нь тэгш ойтой холбоотой 9.9 сая төгрөгийн хандив цуглуулсан ч данс бүртгэлд тусгаагүй байна.	12.2	Зөвлөмж өгөх	
7	Цэцэг сумын Хөшөөт багыг нүүлгэн шилжүүлэхтэй холбоотойгоор цэцэрлэгийн	0	Зөвлөмж өгөх	

	барилга, цахилгаан хангамж болон гэрэлтүүлэгтэй холбоотой ажлууд, Соёлын төвийн барилга, халуун ус, гүний худаг, халаалтын зуухны барилга, ус түгээх байр 2, цэвэрлэх байгууламж, гадна инженерийн шугам сүлжээний байгууламж, дээрх барилга байгууламж баригдсан газрыг орлогод бүртгээгүй байна. Цэцэг сумын Жижиг дунд үйлдвэрлэлийн сангаас авсан тоног төхөөрөмжүүдийг данс бүртгэлд тусгаагүй байна.			
8	Үйл ажиллагаа нь зогссон "Үенч-Эрчим хүч" ОНӨААТҮГ-ын өр төлбөрийг санхүүгийн тайланд тусгасан байна.	9.3	Зөвлөмж өгөх	
9	Жаргалант сумын сургууль, цэцэрлэгүүдийн анги танхимуудын дотоод орчны агаарын чанарыг сайжруулах цэвэршүүлэх, дулааны хэвийн хадгалалтыг дээшлүүлэх алдагдлыг багасгах зорилгоор түлш халаалтын зардлаас аймгийн Засаг даргын А/483 тоот захирамжаар Окфил" ХХК-тай 158.8 сая төгрөгөөр гэрээ байгуулсан, гүйцэтгэлээр 1229 ширхгийг 138.8 сая төгрөгөөр нийлүүлсэн нь ТБОНӨХБАҮХА тухай хуулийн холбогдох заалтуудыг зөрчсөн	138.8	Зөвлөмж өгөх	
10	Жаргалант сумын сургууль, цэцэрлэгүүд нь тайлант онд үйл ажиллагаа хэвийн явагдаагүйтэй холбоотойгоор түлшний хөнгөлөлт, үр дүнгийн урамшууллыг үр дүнг нь бодитой үнэлээгүйгээс харилцан адилгүй олгосон байна.	0	Зөвлөмж өгөх	
11	2020 онд шүүхийн шийдвэрээр ажлаас үндэслэлгүй халагдсантай холбоотой 16 иргэнд цалинг урсгал төсвөөс олгож, авлага бүртгээгүй, буруутай албан тушаалтнуудаар төлүүлээгүй байна.	117.1	Зөвлөмж өгөх	
12	Зэрэг Шим-Ус, Зэрэг Тээлийн-Илч, Минжит булган хот тохижуулах газар, Үенч Мөнх-Ундарга ОНӨААТҮГ-д нь төлөөлөн удирдах зөвлөлгүй, орлогын доод хязгаар, зардлын дээд хязгаар, орон тоог батлуулан ажиллаагүй байна.	0	Зөвлөмж өгөх	
13	Буянт сумын Соёлын төвд хандиваар хөшөөг хөрөнгийн ангилал буруу бүртгэсэн	15,0	Зөвлөмж өгөх	
14	ЗГ-аас гаргасан 1999 оны 38, 2004 оны 123 тоот тогтоолуудыг зөрчин Цэргийн цолны цалин болон онцгой нөхцөлийн нэмэгдлийг Аймгийн ЗДТГ олгоогүй байна.	4,8	Зөвлөмж өгөх	
ДҮН		1925.5		

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

